

อสุภะ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบปัญหาธรรม วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เทวดามี มันมี ๕ ชั้นนี้แหละ แต่มันอยู่ที่ความถนัดของพระที่อธิบายไป หลวงตาท่านบอกว่ามีชั้น ๔ ไม่มีรูป เห็นไหม เวลาภาวนาไปแล้วมันจะเป็นอย่างนั้น (ตัดหญ้านี้ของใคร ตัดหญ้านี้ของเราหรือเปล่า เริ่มตัดหญ้าแล้วเนอะ คนงานมีเข้ามียอกอยู่เรื่อยๆ ใอันนั้นมาใช้ไหม พวกนี้เขารู้เวลานะ เขารู้เวลา)

เกรียง สรรพสิ่งเป็นอนิจจัง มีคนเข้ามีคนออก มีคนหมุนเวียน เราจะย้อนกลับมาที่พวกเรา พวกเรายืนอยู่ห่างๆ นี่ดีมาก คนที่เข้าไปใกล้ชิดอยากจะมีอะไรแล้วมันไม่ได้ มันหลุดออกไป เขาเสียใจที่หลังนะ เราเสมอต้นเสมอปลายไป เพราะอะไร เพราะโตะมันยังอยู่ได้ เห็นไหม ยังอยู่ได้จนปานนี้ ถ้าเป็นคนอื่นเสร็จไปนานแล้ว เพราะความเสมอต้นเสมอปลายนะ

เขามาปรับทุกข์กันเยอะมาก คนโน้นมาปรึกษา คนนี้มาปรึกษา แล้วจะให้ออกหน้า มึงจะหลอกกูไปตายทุกทีเลย เวลากูออกไปแล้วไม่เห็นมีใครเอากับกูเลยสักคน

เวลาพูดธรรมะ เวลาเรามาทำงานทำกรรมกัน เห็นไหม เราต้องการฟังธรรม การฟังธรรมนะ ฟังธรรมเป็นไม่เป็น ถ้าฟังธรรมไม่เป็น เราเอาความเห็นของเราเข้าจับความเห็นของเราไป ความเห็นของเราคือวิทยาศาสตร์ ในวิทยาศาสตร์มันเป็นเรื่องโลกนะ พื้นฐานของเรานี้ะ พื้นฐานของเรา มันสุดมยปัญญา การศึกษาเล่าเรียน

ถ้าเราไม่ศึกษาเล่าเรียน คูอย่างภาษา เราไปอยู่ทางยุโรป เราต้องพยายามใช้ภาษาเขานะ แล้วภาษานี้จะเป็นประโยชน์ เห็นไหม ถ้าได้ภาษา เราจะได้ ภาษามันก็เหมือนเราเรียนบาลี เรียนบาลีเพื่อเป็นกุญแจไขเข้าไปในพระไตรปิฎก ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ เราได้ภาษาแล้ว เราจะได้ประโยชน์กับสังคมมาก ตัวภาษา เห็นไหม นั่นคือภาษาใช้ไหม

แต่เวลาเราศึกษา เราศึกษาสุตมยปัญญา เด็กมันต้องมีการศึกษา เด็กมันไม่มีการศึกษา เราอยู่ในสังคมโลกได้อย่างไร โลกนี้เจริญได้เพราะต้องมีการศึกษา คนเราฉลาดได้เพราะการศึกษา เมื่อก่อนเห็นไหม ใครรู้ข้อมูลข่าวสาร คนนั้นจะปกครองโลก เดียวนี้คิดใหม่แล้ว ข้อมูลข่าวสาร เดียวนี้ทันกันหมดนะ

คูตี อินเทอร์เน็ตมันเข้าไปค้นคว้าได้หมด แต่ปัญญาต่างหากละ ปัญญาที่คนจะปกครองโลก คนจะใช้ข้อมูลข่าวสารนั้น ถ้าเราศึกษา เห็นไหม การศึกษาของเรานี้เป็นทางโลก ที่นี้ทางโลกของเรา เราศึกษา เราคาดการณ์ธรรมชาติ เราเอาความเห็นของเราเข้าไปจับ ถ้าเอาความเห็นเข้าไปจับ ทำอย่างไรนะ มันเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาของเรา ปัญญาของเรา ปัญญาของโลก มันเข้าได้แค่นี้ เข้าธรรมชาติได้เท่านี้

เวลาเราฟังธรรมๆ เห็นไหม หลวงปู่มั่นไปเทศน์ที่วัดเจดีย์หลวง เจ้าคุณอุบาลีไปบอกเองนะ หลวงปู่มั่นเทศน์มุตโตทัย เทศน์ของอยู่ใกล้ๆ ตัวเราทั้งนั้น ของในชีวิตประจำวันเรา แต่เรามองข้ามกัน ไม่มีใครเตือนใจ เวลาครูบาอาจารย์มาสะกิดเรา ก็ความเป็นอยู่เรา การดื่ม การอยู่ การใช้ชีวิตประจำวันเราจริงๆ

ธรรมะก็พูดเรื่องชีวิตประจำวันเรา เอาเรื่องชีวิตประจำวันเราออกมาตีแผ่ชีวิตประจำวันทั้งวันเลยนะ แต่เราไม่ได้สนใจสงสัยว่ามันเป็นไปเพราะอะไร เพราะมันเป็นเรื่องธรรมดาใจ คูตี คูอย่างธรรมะนะ เวลาเรานั่งเรานอน มันก็ปวดขบ ปวดเมื่อยไปทั้งนั้น แต่ด้วยสัญชาตญาณ ด้วยการพลิกใช้ใหม่ ด้วยการหลบหลีกมัน

พอมีการหลบหลีกมัน เห็นไหม เราก็ไม่เห็นว่ามันเป็นโทษเลย แต่มานั่งภาวนาทำไมมันเจ็บปวด เวลาเรานั่งภาวนา เราจะ.. มันก็เรื่องธรรมดาเรานี้แหละ เรื่องความขบ ความปวดความเมื่อยเรานี้แหละ ที่นี้พอความขบความปวดความเมื่อยนะ เวลาจะนั่งสมาธิกัน ทำไม่ได้แล้ว เดี่ยวจะพิการ เดี่ยวจะเจ็บไข้ได้ป่วย มันก็เป็นเรื่องธรรมดาเรานั่งนั่นนะ

คุณก๊กพิลา เวลาซื้อเท้าพลิก เห็นไหม ซื้อเท้าพลิก เขาต้องไปรักษาของเขา ต้องลงทุนลงแรงขนาดไหน เพราะเส้นมันพลิก เพราะเส้นต่างๆ ใ้เราก็เหมือนกัน เห็นไหม มันเป็นเรื่องธรรมดา แต่เรามองกัน เราไม่ได้เอามาตริค มาเป็นธรรมะ เพราะอะไร เพราะจิตของเรามันคิดแบบโลกใจ ถ้าคิดแบบโลก อยู่แบบโลก มันก็เป็นเรื่องของโลกๆ

พอเรื่องโลก ศึกษาธรรมะ ก็ศึกษาธรรมะโลกๆ แล้วก็มองคุณค่ากัน เห็นไหม มองคุณค่าว่า วัดไหนจะเจริญ ทุกคนพูดอย่างนี้นะ วัดพระนี้ไม่ดี ถ้าไม่ดีทำไมคนเข้าไป เยอะ คนเข้าไปเยอะ เอาคนวัดไม่ได้นะ เพราะคน วุฒิภาวะของคน วุฒิภาวะของโลก มัน จะมีความรู้ขนาดไหน มันวุฒิภาวะของธรรมะ

สิ่งที่ดีไม่ดี เราเอาธรรมะเข้าไปจับ ถ้าเอาธรรมะเข้าไปจับ มันจะเป็นประโยชน์ กับเรา เราไม่ต้องให้เขามาหลอกหลวงเรา ให้เราเคลื่อนไปกับเขา ฟังธรรมๆ เห็นไหม ฟัง ธรรม ถ้าฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อธรรมะ ฟังธรรมเพื่อสัจธรรม มันจะมีคุณประโยชน์กับเรา มาก มันได้ยินได้ฟังได้ยากนะ

คำว่าได้ยินได้ฟังได้ยาก เห็นไหม คุณิ ชีดีเราแจกไปเยอะแยะเลย กลับไปบ้าน เปิดซีดีก็ได้ แต่เปิดซีดี เห็นไหม พอฟังซีดี ดูหลวงตา เวลาท่านออกทีวีไป เห็นไหม ทุก คนอยากเห็นตัวจริง ทุกคนอยากเห็นตัวจริง มันฟัง.. ดูแต่ทีวี ดูต่างๆ นี้อีกเหมือนกัน การ ฟังธรรม ถ้าฟังธรรมในปัจจุบันธรรม เพราะการเทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้า เทวดาสำเร็จเป็นแสนเป็นหมื่นนะ สำเร็จเป็นแสนเป็นล้านตลอดไป

คนฟังธรรมนะสำเร็จมหาศาลเลย เพราะมันสะท้อนใจไป มันปกติมันสะท้อน ใจ เพราะเราคาดไม่ถึงว่าสิ่งใดที่มันจะออกมากระทบเรา มันคาดไม่ถึงหรือ การฟัง ธรรมนะแสนยาก แต่ที่ฟังทางโลก มันเป็นเรื่อง ธรรมะที่การศึกษา มา ธรรมะที่ในการอ่าน หนังสือนี้ มันเป็นเรื่องหนึ่ง

มันเป็นอีกเรื่องหนึ่งเพราะมันการศึกษาได้ เราก็เข้าใจได้ ครูบาอาจารย์ เวลาฟัง เทศน์ ฟังเทศน์ต่างๆ ไป ฟังแล้วเข้าใจได้เพราะมันเป็นภาษาสมมุติด้วยกันทั้งหมด แล้ว เวลาเทศน์ พระปานี้เป็นภาษาสมมุติใหม่? ใช่! ภาษาสมมุติ แต่มันออกมาจากความรู้อันจริง มันออกมาจากความรู้อันจริง

อย่างที่ว่า เรื่องใกล้ตัวเรานี้แหละ เรื่องใกล้ตัว เรื่องความเป็นอยู่เราทั้งนั้น แล้ว พอเรื่องใกล้ตัว เรื่องความเป็นอยู่ ด้วยความเคยชิน เห็นไหม เวลาผู้ที่ปฏิบัติใหม่มา จะขอ มาอยู่วัดทุกคนเลย กินข้าวก็มี? เขาเข้าใจว่าอย่างมากที่สุด ๒ มื้อ ๒ มื้อนะ

พอบอกมือเดียวนะต่อรองแล้ว ต่อรองทุกคนเลย เพราะอะไร เพราะความฝังใจ เราใจ ว่าธรรมดาของเรา เราต้องกินข้าววันละ ๓ มื้อ เป็นเรื่องปกติธรรมดา พอเหลือ ๒

มือ มันมีความวิตกวิจารณ์แล้ว แล้วถ้าเหลือมือเดียวล่ะ เขาคิดของเขาไปก่อน เห็นใหม่ โดยที่เขายังไม่ได้ประพฤติปฏิบัติเลย ทั้งๆ ที่ศีล เวลาประพฤติปฏิบัติ พวกศีลธรรม มันมีอยู่แล้ว

แต่เวลาเราศึกษา เราศึกษาด้วยความเห็นของเรา เราเอาความเห็นของเรา แล้วเราก็นั่งชินกับชีวิตประจำวันของเรา พอมาถือศีล พอถือศีล มาปฏิบัติไป พอคนมีร่องมีรอยนะ มันอดอาหารเอง มันผ่อนอาหารกันเองนะ มันจะผ่อนอาหารของมันกันเอง เพราะอะไร “เพราะสิ่งที่มีคุณค่ารอเราอยู่ข้างหน้า”

เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูด หลวงปู่มั่น เวลาเทศน์

“นิพพานเอื้อมมือหยิบเอาได้เลย”

เหมือนเอื้อมมือหยิบเอาได้เลย เพราะอะไร ท่านพูดออกมา เหมือนเอาสะพานทอดให้เราเดิน ก้าวเดินขึ้นไปเลย พอเทศน์จบสะพานนั้นก็หายไปด้วย นิพพานหายไปกับเราเลย เพราะเราคาดการณ์ไม่ได้ เราคาดการณ์ไม่ได้ สิ่งนี้

“ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม” มันอยู่ที่การประพฤติปฏิบัติ พื้นฐานของเราจะก้าวพัฒนาขึ้นไป ผู้ใดค้นเคาะธรรม ความค้นเคาะธรรมมันก็ได้ธรรมะค้นเคาะ เห็นใหม่ สิ่งที่มีความค้นเคาะ ครูบาอาจารย์ท่าน ประสบการณ์ของท่าน ท่านจะเทศน์ให้เราฟัง มันเป็นการพัฒนาการของจิตเลย จิตมันจะพัฒนาการออกไป เห็นใหม่

คำว่าพัฒนาการของจิต นี่สำคัญมากนะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูด ถ้าใจมันดีนะ ทำอะไรก็ดีไปหมด ถ้าใจมันดี พอใจดี เห็นใหม่ คำว่าใจดี ใจไม่มีมายา ไม่มีการฉ้อฉล ไม่มีสิ่งใด ทำด้วยความบริสุทธิ์ใจนะ มันเห็นแล้วนะ อย่างครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมนะ มองดูที่ไรนะ ถ้าทางโลกว่าไร่เคียงสา แต่ถ้าธรรมะเรา เรารู้มันใสชื่อ ใสสะอาด

ความใสสะอาด สิ่งนั้นทำมา มันไม่กวนใครนะ แต่ถ้าคนมีกิเลส ทำอย่างไรมันหวังผล มันหวังต่างๆ มันมีการฉ้อฉล มันมองออกไปแล้ว มันไม่น่าไว้วางใจ ถ้าอย่างนั้นความไม่น่าไว้วางใจ เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ที่เป็นสมมุติเหมือนกัน แต่ออกมาจากความไม่น่าไว้วางใจอันนั้น ถ้าความไม่น่าไว้วางใจอันนั้นมันก็เข้ามาถึงเรา เราก็อย่าทำใจเราให้เป็นสิ่งที่น่าไว้วางใจกับเราเอง

เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เราต้องการทำใจของเราเองไว้ให้ไม่น่าไว้วางใจกับเราเอง มันจะไม่น่าไว้วางใจเลย ใจของเราเอง มันยังไว้ใจไม่ได้เลย มันคิด มันคิด มันร่นของมัน เห็นไหม มันคิดร่นของมันออกไปหาสิ่งที่มันพอใจของมัน

ความพอใจนะ คนเกิดคนตาย การเวียนตายเวียนเกิด ไม่ต้องไปทุกข์ร้อน ไม่ต้องไปเปรียบเทียบกับใคร ใจเรานี่แหละ ใจเรา สิ่งที่มันซับซ้อนมา สิ่งที่มันทำมาจนเป็นจริตเป็นนิสัย ถ้าจริตนิสัย มันทำของมันไป มันจะเข้าช่องทางนั้น ความช่องทางนั้น เราไม่ต้องไปคัดแปลงแก้ไขหรือบังคับมัน ไม่ต้องไปบังคับมันว่าจะให้เปลี่ยนเป็นช่องทางนี้ เพียงแต่ช่องทางนี้เป็นจริตนิสัยของเรา เป็นความชำนาญของเรา เราต้องทำให้มันถูกต้อง ทำให้ถูกต้องนะ

มีคนมาถามบ่อยมาก เมื่อวานก็มา บอกว่าเขาพุทโธไม่ได้ แล้วเขาใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เขาใช้ปัญญาของเขา แล้วเขาคิดพิจารณาत्मหายใจแล้วโยนกลับไปกลับมา โยนกลับไปคือการพิจารณากาย

เวลาเขาไปฟังเทศน์หลวงตามะ ว่าหลวงตากำหนดจิตอยู่กับการปฏิบัติใหม่ แล้วจิตอยู่ จิตมันเสื่อมไปไปกับหกเดือน เราต้องกลับมา กลับมาใช้คำบริกรรม ต้องมีพุทโธไง เท่านั้นนะตีรถมาหาเราเลย บอก แล้วหนูไม่มีพุทโธ หนูคิดใหม่ มันจริตไงถ้าจริตของเราใช้ใหม่

ถ้าจริตของเรา เรามีความชำนาญของเรา ความจริตของเราตรงกับช่องทางของเรา บังคับให้ถูกต้องเท่านั้นเอง ทีนี้ถ้าจิตของเรา สติ ความคุ้นชินของเรา มันเป็นความที่เหมือน ถ้ามันเป็นนิสัยจริตของเรานี้ละ มันมาจากไหน มันมาจากใจ มันมาจากใจ ใจนี้มาจากไหน ปฏิสนธิจิตมันพาเกิดพาตายมา ถ้ามันตรงกับจริต มันก็ตรงกับกิเลส มันก็ตรงกับข้อมูลกับหัวใจ ถ้าทำไป มันก็จะไปชัก ไปกดถ่วง คือไปทำความสงบของใจ มันจะไปทำตามข้อมูลนั้น มันถึงจะได้ผลของมันตามความเป็นจริงไง

แต่ถ้ามันไม่ตรงนะ มันไม่ตรง เห็นไหม เห็นคนนั้น เหมือนอาหาร เราเห็นคนนั้นกินอาหารแล้วอร่อย คนนั้นทำอะไรแล้วดี เราก็อยากไปอร่อยกับเขา ไม่อร่อยเลย เพราะมันไม่ตรงกับจริตเรา มันไม่ตรงกับความชอบของเรา ถ้าตรงกับความชอบของเรานะ เราอร่อยของเรา เราดีของเรา จริตก็เหมือนกัน ฉะนั้นถ้าพูดถึง ถ้าเรากำหนดพุทโธไม่ได้ ทำไม่ต้องกำหนดพุทโธ เราก็ไม่ต้องกำหนดพุทโธ เราไม่ต้องกำหนดพุทโธ

แต่! แต่ถ้าเรารักษาสติของเรา เราเป็นอานาปานสติกำหนดลมหายใจ เห็นไหม เรากำหนดความตาย เรากำหนดเทวดา เรากำหนดสิ่งต่างๆ ความกำหนดนี้มันก็เปรียบเทียบได้อันเดียวกับพุทธโธนั้นแหละ มันอันเดียวกัน เพียงแต่ว่าสมมุติต่างกัน สมมุติว่าพุทธโธ สมมุติว่าธัมโม สมมุติว่าสังโฆ สมมุติว่ามรณานุสติ มันเป็นสมมุติใจ เริ่มต้นสมมุติใจ

ทีนี้ถ้าเราไม่เข้าใจปั๊บ เราก็จะบังคับ พอบังคับปั๊บ มันทำให้เรานี้ละ มันจะตรงกับ ความชำนาญความคล่องตัวของเรา เรากลับบังคับจะให้เหมือนเขา ให้เหมือนเขา การกระทำมันก็เลยขัดแย้ง ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง ขัดแย้งกับความชอบ ความชอบคือกิเลสใจ ความชอบในหัวใจ ความอะไรต่างๆ ที่ฝังใจ สิ่งนี้มันฝังใจเราอยู่ เห็นไหม

ถ้าชอบมัน ถ้าตรงกับความชอบเรา แล้วเราปฏิบัติไป ตรงกับความชอบ มันก็เข้าหาเหตุหาผล ถ้ามันสงบเข้ามา เห็นไหม ความชอบ ความชอบของเราเป็นกิเลส แล้วมันเข้าไปมันเป็นสมาธิได้อย่างไร มันละเอียดเข้าไปได้อย่างไร มันละเอียดเข้าไปเพราะจิตมันเป็นเอง เราคาดหมายนะ สมาธิ เราเขียนหนังสือ สมาธิ

แต่เวลาจิตเป็นสมาธิละ มันไม่เกี่ยวกับหนังสือสมาธินั่นหรอก มันเกี่ยวกับจิตเรา เป็น พอจิตเราเป็นๆ มันเป็นสมาธิ ขณะที่เรากำหนดพุทธโธ กำหนดอะไรก็แล้วแต่ คำบริกรรม

คำว่าคำบริกรรมคือจุดยื่นของจิต จิตต้องมีจุดยื่นของจิต อากาศ เราจะหมายตรงไหนที่เป็นอากาศเป็นอวกาศ ตรงไหนเป็นเป้าหมายของเรา เขาก็มีเครื่องวัด เห็นไหม ละติจูดเท่าไร เขาคำนวณของเขาได้ เขาคำนวณของเขาได้เป็นทางวิชาการ แต่จิตอยู่ตรงไหน สิ่งที่เป็นผู้นำของจิตมันอยู่ตรงไหน

แต่พอเรามีสติขึ้นมา ถ้ามันสงบเข้ามา สติเราพร้อม มันอยู่ตรงไหนก็ได้ อยู่ตรงไหนก็ได้หมายถึงคนๆ นั้นนะ คนต่างคน คุณติ บางคนกำหนดลมสติไว้ที่ปลายจมูก บางคนกำหนดสติไว้ที่กลางหน้าอก บางคนกำหนดไว้ที่ไหนก็แล้วแต่ เห็นไหม ถ้ามันสงบ ทำไมมันสงบได้ล่ะ

ที่ไหนก็ได้หมายถึงว่ามันตรงกับจริตอันนั้น แต่! แต่เรารู้ตัวตลอดเวลา เรามีความรู้สึกละอยู่ เรามีสติอยู่ นั่นนะถูกต้องหมดเลย ขอให้มันมีสติ มีสติ มีความรู้สึกละอยู่ แต่

ส่วนใหญ่แล้ว เวลามันตกวงค์ เวลาตกวงค์เข้าไป เราจะขาดสติ มันหายไป มันแหวหายไปเลย

เราจะเถียงว่าเรามีสติ เราจะเถียงว่าเพราะอะไร เพราะเราไม่ทันใจ เวลาจิตมันเป็นนะ มันแหวหายไปเลย แล้วมันหายช่วงไป เราไม่รู้เรื่องแล้ว มันไปหมดแล้ว พอไปหมดแล้ว เวลาเราสะดุ้ง หรือเวลาจิตเราฟื้นตัวกลับมา ขณะที่หายไปกับที่กลับมา เรารับรู้ได้แค่นี้

ขณะที่มันขาดช่วงไป เว้นวรรคไป เราว่าเรามีสติ ทุกคนจะเถียงอย่างนี้ ทุกคนจะเถียงว่าระหว่างเริ่มต้นกับสิ้นกระบวนการของมัน แต่ระหว่างเว้นวรรค เราจะหายไป นี่คือการตกวงค์ ที่นี้การตกวงค์ เห็นไหม บอกตกวงค์นี้ การตกวงค์ ถ้าเรารู้ตัว เราตกวงค์ เราแก้ไขไป เพราะการภาวนาของทุกๆ คน มันจะเป็นระยะผ่าน ระยะผ่านจากเห็นไหม

เราจะบอกว่าปุถุชน พวกเราน่ะมีสมาธิอยู่แล้ว แต่เป็นสมาธิของปุถุชน ถ้าคนขาดสมาธิ ดูเด็กพิเศษ เห็นไหม เขาขาดของเขา เขาขาดแคลนของเขา จิตมันจะมีเป็นอีกอย่างหนึ่ง แต่ถ้าเรามีของเรา เรามีสติของเรา มันจะเข้าไปตลอด

ถ้ามีสติ มีผู้รู้ เวลาจิตมันสงบ จิตเป็นสมาธิ มันจะรู้ตัวตลอดเวลาไป สิ่งนี้ รู้ตัวตลอดเวลา เข้าไป มันจะรู้ของมันเข้าไปตลอดเวลา พัฒนาการอย่างนี้ มันเกิดจากความชอบใจ เกิดจากความพอใจ เกิดจากการกระทำที่ถูกต้อง ถูกต้องกับจิตดวงนั้น มันจะเข้าไปตามจิตดวงนั้น เราไม่ต้องไปฟัง ไปเปรียบเทียบกับคนอื่น แล้วเวลาเปรียบเทียบ เวลาเราปฏิบัติ เรายังมีวิธีการ ที่ว่า เรามีอุบายไป ทำอย่างนี้แล้วมันคุ้นชิน

ความคุ้นชิน หลวงตาท่านเน้นตรงนี้มาก ความคุ้นชินนะ ฟังธรรม ฟังทุกวัน ฟังทะเลหุซ่ายออกหูขวา เห็นไหม พูดกล่าวธรรมจนปากเปียกปากแฉะนะ แต่จิตมันด้านความเป็นไปของจิตมันด้าน การกระทำของเรา ถ้าคุ้นชินมันจะมีโอกาสเป็นอย่างนั้น

ถ้ามีโอกาสอย่างนั้นเมื่อไหร่ มันเป็นอุบายที่เราแสวงหา เราหาทางออก คือเราเปลี่ยนแปลงใจ คือเปลี่ยนให้มันสติให้มันใหม่ ให้เรามีสติพร้อม ตั้งใจทำของเราไป ถ้าจิตมันเป็นไปนะ มันจะสงบเข้ามาได้ พอสงบเข้ามาได้ เราสงบได้ เราใช้ปัญญาได้แล้ว

คำว่าใช้ปัญญา ปัญญามันใคร่ครวญ ปัญญามันก็เป็นสมณะอยู่ดีแหละ คือทำให้จิตสงบเข้ามาเรื่อยๆ ให้มันเข้มแข็งของมันขึ้นไป การใช้ปัญญาใช้ไปเลย การใช้

ปัญญา เห็นไหม เว้นไว้แต่เวลาเราใช้ปัญญาไปแล้วมันคิดมากเกินไป แล้วเราถ่าไป ตรงนี้ผิด เราถ่าไปไง

พอเราใช้ปัญญาไปแล้ว มันก็บอกว่า เออ ใช้ปัญญา ใช้ความคิดนะดี มันไม่กดดันตัวเอง มันไป มันไม่กดดันตัวเอง แต่กิเลสมันก็เอาที่นี้เป็นทางออก มันไม่กดดันตัวเองด้วย มันคิดออกไป มันก็ทิ้งรากที่ฐานใจ เราใช้ปัญญา เพราะปัญญาอย่างนี้ ผลของมันคือสมณะ ผลของมันคือให้การทำกำหนดทุกข์ง่ายขึ้น

การทำสิ่งต่างๆ มันสะดวกขึ้น สะดวกขึ้นเพราะอะไร เพราะความชำนาญของเรา มันเป็นสมณะ แล้วมันใช้ปัญญาไปเรื่อย เราตามไปเรื่อย ใช้ปัญญาได้ ไม่ใช่รอถึงเต็มที่ต้องจิตสงบเต็มที่ เราถึงจะใช้ปัญญา แต่เพียงแค่จิตสงบเต็มที่มันเป็นผลใจ มันเป็นผลของการกระทำ

ดูอย่างเรา เราไปทำงาน เห็นไหม ระหว่างทดสอบงานลองงาน กับเขารับเราเข้าไปทำงาน ความรู้สึกของเราต่างกันอย่างไร เราไปทำงานใช้ไหม เขารับไว้ แต่เขาต้องทดลองงานเราก่อน ถ้าครบเวลาแล้ว จะรับไม่รับอีกเรื่องหนึ่ง เราทำงาน เราก็รู้ว่าตำแหน่งหน้าที่การงานเราไม่มั่นคง แต่ถ้าเขารับเราเข้าทำงานแล้ว เห็นไหม งานนั้นทำตลอดไป

การฝึกใช้ปัญญา ถ้าเป็นสมณะ เห็นไหม มันทดสอบทดลองงาน ถ้ามันทำงานได้ มันทำของมันได้ ถ้าพอมันพิจารณาไปเรื่อยจนจิตมันละเอียดเข้าไป เพราะมันปล่อยวางเข้ามา มันชำนาญมากขึ้นๆ พอมันสงบเข้ามา มันออกไปจนเห็น มันเห็นมันรู้ณะ เห็นการพิจารณานี้ มันจะรู้เลยว่ามันละเอียดอ่อนอย่างไร มันแตกต่างกันอย่างไร

พอมันแตกต่าง ถ้ามันได้งานของมัน ก็มันจับต้องสิ่งใดได้ มันก็วิปัสสนาของมันไป มันเหมือนรับเข้าทำงาน คือว่าเป็นสมณะอย่างหนึ่ง วิปัสสนาอย่างหนึ่ง มันเป็นไป มันเป็นไปของมัน มันจะส่งเสริมของมันไป เราทำของเราไปเรื่อยๆ

ที่นี่เราศึกษากันมา แล้วฟังครูบาอาจารย์นะ เรากล้าพูดอย่างนี้เลยนะ ครูบาอาจารย์ถ้าภาวนาไม่เป็น พุทธธรรมะตายตัว ตายตัวแบบว่าลอกตำรามาคูค จะต้องเป็นอย่างนั้นๆ มันลอกตำรามาคูค พอลอกตำรามาคูคนะ ต้องทำสมาธิ พอสมาธิ ทำความสงบของใจ ทำความสงบของใจแล้ววิปัสสนา วิปัสสนาไป

แล้วพอเราไปทำ เราไม่ได้ลอคตำรามาทำ เราทำโดยปกติของเรา พอจิตเราเป็นนะ พอจิตเราสงบปั๊บ เราเห็นกายบ้าง พิจารณาของเราบ้าง คนที่ลอคตำรามาทำ มั่นบอกนั่นเป็นโศดาบันแล้ว เพราะมันครบองค์ประกอบของตำรา ตำราบอกจิตสงบแล้ว พิจารณาเห็นกาย พอปล่อยกาย เห็นไหม ปล่อยกายคือการปล่อยกิเลส แต่ถ้าคนปฏิบัติตามข้อเท็จจริงนะ เห็นกาย ใครเป็นคนเห็น จิตระดับไหนเป็นคนเห็น

อย่างเช่นเราปัจจุบันนี้ เราปฏิบัติ เรานั่งสมาธิไปนี่ จิตเราสามารถเห็นกายได้ พอเห็นกายแล้วพิจารณาไป มันก็ปล่อยกายได้ ปล่อยกายได้มันสมณะ สมณะเพราะอะไร สมณะเพราะสิ่งที่เห็น สิ่งที่เห็น จิตมันยังเข้าไม่ถึงหลักของมัน พอมันเข้าไม่ถึงหลักของมัน การเห็น มันเห็นโดยกิเลส มันกิเลสของเราด้วย มันอำนาจวาสนา มันเป็นการสัมผัส หล่น เวลามันปล่อย มันก็ปล่อยธรรมดา

พอปล่อยธรรมดามันก็ว่าง ว่าง พอปล่อยว่างก็ ถ้ามันพัฒนาซ้ำเข้าไป พัฒนาซ้ำเข้าไป ซ้ำเข้าไปๆ เห็นไหม ผู้ที่ครูบาอาจารย์ที่ท่านผ่านข้อเท็จจริงขึ้นมา ท่านจะคอยแนะคอยบอก คอยให้เราพัฒนาการ อย่าปล่อยๆ ถ้าปล่อยแล้วจิตมันจะเสื่อมได้ ถ้าเราทำอย่างนั้นเข้าจริง แต่ถ้าเป็นลอคตำรามานี้ พอลอคตำรามาก็เหมือนเรา เราทำทุกอย่างครบหมดแล้ว มันก็คือสำเร็จ มันก็คือเป็นไป มันถึงไม่มีใครเป็นไปเลย มันถึงเวลาปฏิบัติไป มันถึงมีความเสียหาย

สิ่งนี้เราศึกษาแล้วเราฟังไว้ แล้วเราพยายามทำของเราขึ้นมาให้เป็นประโยชน์กับเรา ถ้ามันเป็นประโยชน์กับเรานะ ความจริงของเรา เราเกิดขึ้นมานะ มันจะเป็นประโยชน์กับเรา มันจะเกิดมาจากการฟังธรรม การฟังธรรม การฟังแล้วตั้งหลักไว้ แล้วย้อนกลับมาที่นี้ การฟังธรรมนะ มันเป็นการเตือนใจ เตือนใจเราให้

ถ้าฟังธรรม เวลามันสะกิดใจเราไป ให้ใจเราวนขวาย ให้เรามีหาทางออก เราพยายามหาทางออกของเรา งานสิ่งใด เห็นไหม งานทางโลก มันเป็นหน้าที่การงาน เราต้องทำนะ หน้าที่การงาน คนจะได้อยู่ที่ผลของงาน หน้าที่การงานของโลก แต่หน้าที่การงานของโลก เราเป็นชาวพุทธแล้ว หลวงตาท่านสอนอย่างนี้ คนมี ๒ ตา ตาหนึ่งคือตาโลกนะ หน้าที่การงานที่เราหามาเพื่อดำรงชีวิต

อีกตาหนึ่งไง อีกตาหนึ่งถ้าลืมได้นะ ลืมได้คือการเราเริ่มหัดฝึกหัดปฏิบัติของเรา ไม่มีหอรอก ไม่มีทางใดเลยที่เราจะให้พ้นจากการครอบงำของกิเลสได้ ถ้าเราพ้นจากความ

ครอบงำของกิเลสไม่ได้นะ เราจะต้องเวียนตายเวียนเกิด นี่ยังดี ดีเพราะว่า เราได้สร้างบุญกุศลมา ไม่สร้างบุญกุศลมา ฟังธรรมอย่างนี้ฟังกันไม่ออกหรอก แต่ถ้าเวลามันอ่านหนังสือให้ฟังนะชอบ เพราะมันเข้าใจได้ เห็นใหม่

ถ้าเราฟังจนเข้าใจได้นะ ครูบาอาจารย์ท่านบอก ถ้าฟังธรรมนะ แล้วมันสะท้อนหัวใจ คนนั้นมีอำนาจวาสนา สะท้อนหัวใจ เวลามันทิ่มเข้ามาที่ใจ เห็นใหม่ ขนลุกขนพองเลย เพราะกิเลสมันอยู่ที่ใจ ถ้ากิเลสมันอยู่ที่ใจ พอฟังธรรม พอมันสะท้อนหัวใจ มันเปลี่ยนแปลงอูมคติ เปลี่ยนแปลงชีวิตเราได้ทั้งหมด ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงขึ้นมา เห็นใหม่ เราจะมีเวลาแล้ว เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา ทุกคนไม่มีเวลา ทุกอย่างมัน..

ไอ้อย่างนี้มันเป็นเวรเป็นกรรมของคนนะ เวรกรรมของคน ถ้าถึงที่สุดแล้ว ถ้ามันมีความตั้งใจจริง มันเปลี่ยนแปลงได้ มันเปลี่ยนแปลงไปให้เรามีเวลาประพฤติปฏิบัติ ถ้ามีเวลาประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ เวลาเทศนาว่าการ ให้คุณให้ศรัทธา เขาออกบวชเป็นพระเป็นสงฆ์ เขามีศรัทธาความเชื่อ เขาออกบวช บวชแล้วเห็นใหม่ ต้องพยายามประพฤติปฏิบัติให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์

ถ้าประพฤติปฏิบัติให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ เกิดในประเทศอันสมควร เขียบแผ่นดินไม่ผิด เกิดในพุทธศาสนา ใ้ได้ออกประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราเกิดในพุทธศาสนา ไม่ได้ได้ออกประพฤติปฏิบัติ คือเราไม่ได้ปฏิบัติเลย เราไม่ได้ลืมรสเลย

“รสของธรรมชนะรสทั้งปวงนะ”

สมาธิธรรม วิปัสสนาธรรม แล้วทำถึงที่สุด ทำถึงที่สุด มันเป็นความจริงขึ้นมา มันลึกลับมหัศจรรย์กว่านี้เยอะนัก ถ้ามันไม่ลึกลับมหัศจรรย์มากกว่านี้นะ แล้วทำไมคนเข้าถึงไม่ได้ แล้วคนพยายามจะให้เข้าถึง ให้เข้าถึงนี้มันมีพื้นฐานที่เราอยากจะเข้าถึง แต่เวลาเข้าถึงเพราะเราไปมองไปเห็นใหม่

อย่างมหายานเขาบอกเลย “นิพพานอยู่ในใจ นิพพานอยู่ในนี้” เพราะให้เห็นของอยู่ใกล้ตัว ให้เห็นสิ่งที่เราทำได้ ถ้าเราทำได้ขึ้นมา เราทำของเรา เราตั้งใจทำของเรา บุญกุศลที่สร้างมา เห็นใหม่ สิ่งที่เราสร้างมา มันเป็นอำนาจวาสนาบารมี เรามีกำลังนะ ถ้าเรายังเป็นผู้ให้อยู่ได้ เรายังมีโอกาส เราเป็นผู้ให้ เป็นผู้ให้ดีกว่าผู้รับ

สิ่งที่รับขึ้นมา ผู้รับ เห็นใหม่ เพราะเขาต่ำต้อยกว่า เขาถึงต้องรับของเรา แต่ถ้าเป็นผู้ให้ แต่ถ้าบัณฑิต เห็นใหม่ การให้คือ การเสียสละ เพื่อสังคม เพื่อความเป็นไป สิ่งนี้เรายังมีโอกาสมากกว่าเขา เป็นผู้ให้ เพราะมีปัญหามันถึงจะให้ได้ มีปัญญานะ ถ้าไม่มีปัญญา ความตระหนี่ถี่เหนียว ความให้มันก็จะคิดคาดหวังผล

การคาดหวังผล เห็นใหม่ คุณิ เราให้ ตอนเช้าเราทำบุญกุศลกัน แล้วเราลงทุนลงแรงกัน มันมีวิธีการเยอะแยะไปที่จะทำบุญ ทำบุญมีวิธีการเยอะแยะไป แล้วถึงที่สุดนะ ครูบาอาจารย์ท่านพูดบ่อยนะ “จะทำบุญกุศลมากมายมหาศาลขนาดไหน ถ้าไม่ได้ภาวนา”

การภาวนาถึงที่สุด เวลาทำบุญ เชื้อก้อนน้ำไว้ น้ำจะเต็มเขื่อนล้นเขื่อนมา ถ้าเราไม่มีพลังงานการไฟฟ้า ไม่มีการใช้ประโยชน์มัน น้ำนั้นมันจะเกิดอะไร น้ำนั้นก็เกิดเป็นบุญ คุณิ เราเกิดมาั่งมีศรีสุข บางคนเกิดมาทุกข์ทันท้ญใจ การเกิดมาเวียนตายเวียนเกิดสภาวะแบบนั้น นั่นเป็นอามิส

แต่ถ้าปฏิบัติมันทำให้พ้นทุกข์ได้ พ้นจากทุกข์เลย แล้วพ้นจากทุกข์มันเป็นความมหัศจรรย์ คุณิ อย่างเมื่อกี้เขากลาม เห็นใหม่

พระอรหันต์ มีกามราคะไหม?

เขาบอก พระอรหันต์มีกามราคะไหม? แสดงว่าต้องมีพระบอกว่ากามยังมีอยู่ แล้วเราได้ยินมาจริงๆ นะ ลูกศิษย์เขามาถาม บอกนี้

“เขาบอกว่าเขาเป็นอนาคา แล้วเขายังมีไฟเรื่องอย่างนี้อยู่ แล้วเขาไปถามอาจารย์เขา อาจารย์เขาบอกว่า พระอนาคาคิดเรื่องอย่างนี้ได้”

งไปหมดเลยนะ!! เพราะอะไร เพราะอาจารย์ คำพูดอย่างนี้ของพระนี่นะ เพราะอะไร เพราะพฤติกรรมของลูกศิษย์เป็นอย่างนี้ แล้วพฤติกรรมของลูกศิษย์เป็นอย่างนี้บ๊บบก็พูดเอาใจเขาไป พูดเอาใจว่า พระอนาคายังคิดเรื่องอย่างนี้ได้

พระอนาคาคิดเรื่องนี้ไม่ได้ เพราะพระอนาคาข้ามโอฆะไปแล้ว พระอนาคาพิจารณา กามราคะ สิ่งนี้เป็นกามราคะ พอข้ามกามราคะไป จิตมันเว้งว่าง จิตมันเป็นหนึ่ง

เดียว ถ้ายังติดอยู่ เห็นไหม ติดอยู่ ที่เวลาไปเกิด ไปเกิดสุทธาวาส ๕ ชั้น เพราะจิตมันไม่
ฝักใฝ่

แต่ถ้าเป็นฤทธิชีพร ฤทธิชีพร พอทำจิตสงบขึ้นมา รักษาจิตนี้ไว้ตลอดเวลา ถ้า
ตายไปพร้อมกับความสงบ คือจิตเป็นหนึ่งก็เกิดเป็นพรหม แต่เป็นพรหมที่มี พรหมปกติ
เห็นไหม พรหมพอมันหมดจากพรหมก็เวียนตายมาเกิด แต่พระอนาคาจะไม่มาเกิด พระ
อนาคาคิดเรื่องนี้ไม่ได้ ยิ่งพระอรหันต์ไม่ต้องพูดถึง

ยิ่งพระอรหันต์ไม่ต้องพูดถึงเลย ถ้าพระอรหันต์มีฝักใฝ่เรื่องกามราคะ การฝักใฝ่
เรื่องกามนี่นะ สิ่งต่างๆ ที่มันชอบใจ มันมาจากไหน มันมาจากความรู้สึกความคิดใจใหม่
มันถึงเป็นความพอใจ แล้วเวลาจิตพระอรหันต์เขาน่ะ จิตที่มันสะอาดไปแล้ว กว่าที่มันจะ
ออกมาคิด เห็นไหม เขาเรียกเสวยอารมณ์ สติมันมาพร้อมใจ

เรื่องอย่างนี้มันเป็นเรื่องของปุถุชนใจใหม่ เป็นเรื่องของโลกใจใหม่ ไม่ต้อง
ปุถุชน เป็นเรื่องของ อย่างนางวิสาขา พระโศดาบันก็ยังคงคิดเรื่องอย่างนี้ได้ สกิทายังพอคิด
อย่างนี้ได้ แต่พอพระอนาคาขึ้นไปแล้ว มันคิดเรื่องอย่างนี้ไม่ได้ เพราะอะไรรู้ไหม

มันคิดเรื่องนี้ไม่ได้ เพราะกว่าที่เราจะผ่าน เป็นขั้นของพระอนาคา มันได้ต่อสู้กับ
มันมาแล้ว ต่อสู้กับสิ่งที่เป็นสุภะ อสุภะ สิ่งที่เป็นสุภะ คำว่าสุภะ โดยสัญชาตญาณของ
กิเลส มันชอบความสวยงามทั้งหมด

คูลี ทางโลก เห็นไหม หลวงตาท่านบอกเลย ในวัด คบแต่งให้มันสวยงาม ทุก
อย่างคบแต่งให้มันสวยงาม ความฝักใฝ่ในความสุภะคือความสวยงาม คือความพอใจ ถ้า
มีความสุขว่าที่ไหนมันมีความสุข มันมีความต้องการ มันก็เพื่อลงไปตรงนี้หมดเลย

แต่ถ้าเป็นอสุภะ พออสุภะ สังขารมันถึงเป็นอสุภะ อสุภะไม่เกิดที่กระดายนะ
เขาพิมพ์หนังสืออสุภะกัน ก็มีแจกๆ กัน อสุภะอย่างนั้นมันเป็นรูปกระดาย กระดายอย่าง
นั้นมันไม่มีชีวิต มันไม่รับรู้หรือ อสุภะเกิดจากจิตสงบ จิตมันสงบแล้วจิตเห็นอสุภะ

พอเห็นอสุภะ เห็นอสุภะเพราะอะไร เห็นอสุภะเพราะจิตมันสงบ ใจใหม่ จิตเรานี้
สงบ จิตเรานั้นมีพื้นฐาน เพราะจิตที่เห็นอสุภะได้นี้ อนาคตามรรคมันต้องผ่านสกิทาคามี
มา มันต้องเห็นกายกับจิตแยกออกไปเป็น กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส จิตที่มันปล่อย

วาง วางๆ ติดอยู่ ๕ ปี แล้วมันออกแล้ว ออกรู้เห็นอสุภะ เห็นอสุภะนี้ จิตมันพิจารณาอสุภะ

อสุภะมันคิดพิจารณาที่ พิจารณาจากเริ่มต้น จากเห็น จิตไปเห็นอสุภะ แล้วพิจารณาจนชำนาญเข้าไป จนจิตนี้ละเอียดเข้ามาถึง อสุภะกับจิตมันเป็นอันเดียวกัน แล้วมันไปทำลายกันที่จิต เห็นไหม พอทำลายกันที่จิต จิตมันกามฉันทะ ทำลายกันที่จิตคือตัวจิตมันไม่มี

ตัวจิตคือตัวข้อมูล ปฏิหาระ กามราคะ มันไม่มี พอมันทำลายบิ๊บบ สิ่งที่ทำลายแล้วข้อมูลที่โดนทำลายแล้วในชั้นของอนาคามี แต่มันยังไม่ทำลายในชั้นของพระอรหันต์ ในเมื่อมันทำลายข้อมูล ทำลายหลักฐานทั้งหมดแล้ว เราไม่มีหลักฐาน ไม่มีสิ่งต้นขั้ว ไม่มีสิ่งใดเลย เราจะหาเชื้อไขมาจากที่ไหน มันหาไม่ได้ พอหาไม่ได้ก็ว่างๆ วางอยู่อย่างนั้น

แล้วพอว่างอย่างนี้บิ๊บบ พระอนาคามี ถ้าเข้าใจว่าสิ้นสุดกิเลสแล้ว มันจะรักษาใจไว้รักษาไว้มาก กลัวจะไม่ว่าง จะรักษาความว่างไว้ จิตเดิมแท้ส่องใส ส่องใสอยู่อย่างนั้น พอส่องใสบิ๊บบ ความคิดที่ออกไปเรื่อง.. เพราะเราผ่านสิ่งที่เป็นสุภะ อสุภะมา

ในเมื่อผ่านที่เป็นสุภะ อสุภะมา เราถึงทำลายไปแล้ว เวลามันจะคิดออกมา ถ้ามันคิด ความคิดนั้นมันก็เป็นสุภะ อสุภะ ถ้ามันคิดเป็นสุภะ อสุภะ มันจะคิดออกไปทำไม เพราะมันเห็นโทษมันแล้ว มันทำลายมันแล้ว ทิ้งมันแล้ว นี่พูดถึงพระอนาคา ยิ่งพระอรหันต์ไม่ต้องพูดถึง ยิ่งพระอรหันต์นะ

“ธรรมชาติ ธรรมชาติคือนิพพาน”

เพราะนิพพานมีอยู่ จิตมีอยู่ใช่ไหม ว่านิพพานมีอยู่ เขาบอกว่าจิตมีอยู่ เราก็ต้องมีอยู่ จิตเรามีอยู่ พวกเรานี้ จิตพวกเรามีอยู่แล้ว ใช่! จิตพวกเรานี้มีอยู่ ทีนี้คำว่ามีอยู่ มีอยู่ในพุทธศาสนา พุทธศาสนาบอกว่าจิตนี้ไม่เคยตาย! จิตนี้ไม่เคยตาย! แต่มันโดนกรรมไป

เราสร้างเวรสร้างกรรม เรามาเกิดเป็นภพเป็นชาติ เกิดเป็นเศรษฐี เกิดเป็นเศรษฐี พระโพธิสัตว์นะ คุณติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเกิดเป็นกวาง เกิดเป็นลิง เกิดเป็นกระต่าย เกิดหมด พระโพธิสัตว์ยังเกิดอีก ทีนี้พระโพธิสัตว์ยังเกิด เราเกิดใช่ไหม พอจิตที่มันมีอยู่ มันมีกรรมครอบงำอยู่ มันยังหมุนไปในวาระ

ในวาระอย่างเช่น แผลงวัน ๗ วัน เกิดเป็นนรก นกอายุเท่าไร เกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์อายุเท่าไร จิตนี้มีอยู่ พระพุทธศาสนาสอนอย่างนี้ สอนว่าจิตมีอยู่ แต่มันไม่อยู่คงที่ ไม่ใช่ที่เราเกิดเป็นมนุษย์ชาตินี้ ชาติหน้าเราเกิดเป็นมนุษย์ จะทำดีทำชั่วก็เกิดเป็นมนุษย์ จะทำอะไร เกิดคงที่ไป อินดูเขาสอนอย่างนี้

ทีนี้ถ้าจิตที่มันมีอยู่ สิ่งของมันเป็นไป เวลาเราชำระกิเลสไปแล้ว ชำระกิเลสพลังงานนี้มีอยู่ แต่ไม่มีวิชา ไม่มีกิเลสครอบงำ ทีนี้ไม่มีกิเลสครอบงำ มันก็เป็นอิสระ พอเป็นอิสระ เห็นใหม่ หลวงตาท่านพูดบ่อยนะ ท่านบอกว่า “นิพพานสอนไม่ได้” จิตที่เป็นนิพพาน จิตนี้มันมีภพ ธรรม “ธรรมธาตุมันละเอียดอ่อนมาก”

ฉะนั้นนิพพานถ้าจะสอนก็ต้องเสวยอารมณ์ เสวยออกมาเป็นสื่อสาร เห็นใหม่ สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่ยังมีชีวิตอยู่ มันมีชั้น ๕ ชั้น ๕ คืออะไร รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เห็นใหม่ สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง เห็นใหม่ รูปคืออารมณ์ มโนเจตนาหาร มันมีมโน

แต่เวลาพระอรหันต์มันทำลายไปแล้ว ทำลาย มโนวิญ • าณปิ นิพพิทุติ มโนสมุพสุเสปิ นิพพิทุติ มันทำลายมโน คือทำลายภพทำลายชาติหมดแล้ว มันเลยเป็น “ธรรมธาตุ”

ฉะนั้นธรรมธาตุจะแสดงธรรม แสดงธรรมกับเทวดา อินทร์ พรหม สบายมากเลย แสดงธรรมจากตรงนี้ แต่ถ้าจะมาสื่อสารกับมนุษย์ มันต้องสื่อสารด้วยคำพูด

ทีนี้พอมันสื่อสารด้วยคำพูด สื่อสารด้วยกิริยาท่าทาง เห็นใหม่ ภาษาใบ้ แสดงกิริยา แสดงนี้ มันแสดงได้อย่างไร ถ้าไม่มีความคิดออกมา สมองสั่งให้การเคลื่อนไหว ทีนี้สมองสั่งให้การเคลื่อนไหว สิ่งนี้พอธรรมธาตุ จะออกมาเป็นรูปร่างขึ้นมา เห็นใหม่ ชั้น ๕ รูปคือฐานที่ตั้ง รูปคืออารมณ์ที่ยังไม่มีความคิด อารมณ์พลังงานนะคือตัวรูป

ตัวเวทนา เวทนา รับรู้ว่าจะพูดเรื่อง ถ้าจะพูดส่งเสริมคน คนนี้เป็นคนดี คนดี เห็นไหมนี่เวทนา สุขเวทนา ถ้าจะบอกว่า จะเตือนคนจะสอนคนใจใหม่ ทำผิดอย่างนั้นๆ จะเอ็ดเขานี้ ทุกขเวทนา เวทนามันจะเกิด รูป เวทนา สัญญา

สัญญานี้ข้อมูลที่จะพูดออกมา สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง เรื่อง วิญญาณอารมณ์ความรู้สึกไป ถ้าธรรมธาตุมันจะเคลื่อนออกมาที่นี้ สติมันจะพร้อม พอ

สติมันพร้อมขึ้นมา เพราะการเคลื่อนไหวของธรรมชาติ เวลาสติของเรา เห็นไหม สติ
ปุถุชน เราต้องสร้างขึ้นมา

แล้วสตินี้สร้างยากมาก เดียวก็เพลิน เดียวก็ลืม เดียวก็ป้าๆ เป้อๆ สตินะ มันฝึกขึ้นไป พอสติมันเข้มแข็งขึ้นมา เราก็จะสร้าง ทำสมาธิได้ง่ายแล้ว เพราะคุณสติ หลวงตาบอกประจำ “สติ” ถ้ามีสตินะ สมาธิมันจะเกิดขึ้นได้ง่ายๆ เพราะสติเป็นตัวตั้ง ทำอะไรต้องมีสติตลอดเวลา จะวิปัสสนาก็ต้องมีสติตลอดเวลา สตินี้ต้องฝึกตลอด ฝึก เป็นสติ มหาสติ จนเป็นสติอัตโนมัติ จนถึงที่สุดเป็นพระอรหันต์

สติกับจิตเป็นอันเดียวกัน อันเดียวกันเพราะอะไร เพราะตัวธรรมชาติ ถ้ามันจะเคลื่อน พลังงานเฉยๆ พลังงาน นิพพาน จะออกมาเพื่อจะสื่อความหมาย จะสื่อความหมายกับสังคม มันจะสื่อออกมา มันออกมานี้มันพร้อม มันเคลื่อนไหว

การเคลื่อนไหว การเคลื่อน ที่มันจะเคลื่อนกับเสวยนี้ มันเคลื่อนออกมาพร้อมสติ
ที่พร้อมสติแล้ว จะคิดไปเรื่องอกุศล เรื่องสิ่งที่ไม่เป็นธรรม เห็นไหม

“พระอรหันต์ถึงคิดเรื่องกามราคะไม่ได้!! พระอรหันต์คิดเรื่องอกุศลไม่ได้!!”

ไม่มีการคิดเบียดเบียนใครทั้งสิ้น เพราะการคิดเบียดเบียน กุศล อกุศล อกุศลคือ
สิ่งชั่ว แล้วพวกเรานี้ถ้ามีสติสัมปชัญญะ เราจะไม่ทำผิดกันเลย เรามีสติ เรามีความคิดเรา
จะไม่ทำความอะไรที่ผิดพลาดเลย เพราะความผิดคือบาปกรรม เราไม่ต้องการเสวยวิบาก
กรรมที่ชั่ว เราอยากเสวยวิบากกรรมที่ดี เราทำแต่บุญกุศล ถ้ามีสติพร้อมนะ

แต่ความดีพอสติมันขาดสติ เราไม่มีความดีไปบีบบังคับ เราก็หลงทำสิ่งใดๆ ไป
นี่ปุถุชนนะ แล้วนี่สติมันพร้อมถึงเป็นพระอรหันต์ จะคิดเรื่องนี้ จิตของพระอรหันต์นะ
ไม่คิดเรื่องอกุศล ไม่มี กิดอกุศลไม่ได้ แต่จิตพระอรหันต์นี่นะ เวลาจะสอน

เวลาจะสอน เขาเรียกอุบาย อุบาย เห็นไหม คุณิ คุณิในมหายาน ในเซน เวลายก
ขึ้นมาเลย ยกนิ้วโป้งขึ้นมา นะ ลูกศิษย์เขายกขึ้นมา จับมือลูกศิษย์ลงนะ เอามือค้ำพิง
พระอรหันต์ทำอย่างนั้นได้อย่างไร พระอรหันต์ทำร้ายร่างกายคนแล้วนะ ถ้าเราคิดทาง
โลกนะ มีอยู่ในมหายาน อาจารย์ก็หนึ่งเดียวนะ เณรองค์นี้กำลังจะสิ้นกิเลส ไปถึงอาจารย์
อาจารย์ก็ยกมือนี้โป้งเลย “หนึ่ง” หนึ่งใช่ไหม

สามณณมันก็ยกขึ้นมาเลย “หนึ่ง” พอหนึ่งนี่มันเป็นตัวตน อาจารย์จับลงเลยนะ จับลงเจียงเลย เอามีดสับ ฉับ! ขาดเลย ถ้าเป็นรณะ โกรธตาย เจ็บตายเลย แล้วอาจารย์ก็ยกมือขึ้นมาอย่างนี้อีกหนึ่ง สามณณก็ยกขึ้นมาะ มันไม่มีนิ้วๆ มันไม่มีนิ้วแล้ว นิ้วมันโดนตัดขาดไปแล้ว ตัดอะไรรู้ไหม ตัดเพื่อให้สะท้อนถึงใจ เพราะใจมันยึดมัน ใจมันไม่เข้าใจ พอตัด โหะ! ขาด เราจะบอก พระอรหันต์ทำอย่างนี้ได้อย่างไร?

อาจารย์ที่เป็นพระอรหันต์ทำอย่างนี้ได้อย่างไร? ทำอย่างนี้ นี่มันเป็นรูปกาย ถ้าทำอย่างนี้ เพราะทำอย่างนี้เพื่อสะท้อนกลับเข้าไปถึงทิวิมานะสะท้อนเข้าไปถึงในหัวใจที่มันเป็นอวิชชาอันนั้น ถ้าอวิชชานั้นมันโดน เพราะใจมันหมุ่นอยู่

เหมือนกับในธรรมบทที่หลวงตาท่านพูดบ่อย เห็นไหม ที่ว่าพระนี่สงสัยเรื่องธรรมะ แล้วจะไปถามพระพุทธรเจ้า เดินไป เห็นไหม เดินไปถึงกุฏิ ฝนมันตก น้ำเจิ่งนอง มันกระทบเป็นจุดเป็นต่อม แล้วมันก็แตก ก็ยื่นดู จะไปถามพระพุทธรเจ้า อวิชชามันอยู่อย่างไร มันทำอย่างไร พอเห็นเป็นจุดเป็นต่อม มันแตกปั๊บ แตก เป็นฟองน้ำขึ้นมาแล้ว มันแตก เป็นฟองน้ำแล้วก็แตก ปัญญามันหมุ่นอยู่ ปัญญาเรากำลังแสวงหาอยู่ ทุกอย่างมันแสวงหาอยู่ พอไปเจอจุดกระทบปั๊บ ปัง! เดินกลับ ไม่ถามพระพุทธรเจ้าเลย

ไอ้ตัดนิ้วนี้ก็เหมือนกัน อาจารย์ขึ้นมา ยกนิ้วโป้งเลย ลูกศิษย์มันก็ยกนิ้วโป้งเลย เอาลงเลยนะ มีดสับ พอมีดสับ มันต้องเจ็บปวดสิ แต่พอจิตมันหมุ่นอยู่ ทุกอย่างมันอยู่ข้างในหมด ร่างกาย เรื่องความรู้สึกจากภายนอกมันจะไม่มีเลย ทีนี้พออาจารย์ยกขึ้นมาอีก ลูกศิษย์ก็ยกขึ้นมา ไม่มี ไม่มีคือจบสิ้น

พระอรหันต์ไม่คิดอกุศล แต่ขณะที่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นไป แล้วมันจะได้เหตุได้ผล มันเป็นของที่หายาก แล้วกว่าสมคูล อย่างเช่นเราทำอาหาร เห็นไหมอาหารทุกอย่างเราต้องหามา เราจะทำแกงอะไรก็แล้วแต่ เราต้องมีวัตถุดิบ ไปหามา สรรพสิ่งมา แต่เวลาลงหม้อแล้ว กว่ามันจะสุก พอมันสุกปั๊บ จบเลย

จิตนี้ กว่าเราจะหาสมาธิมา กว่าจะมีปัญญาเกิดขึ้น กว่าเราจะฝึกฝนขึ้นมา กว่าจิตเราจะมีคุณประโยชน์ขึ้นมาขนาดนี้ แล้วจิตที่มันจะเป็นไป ครูบาอาจารย์หาตรงนี้มากนะ หลวงปู่มั่นเวลาสอนพระ หลวงตาท่านเล่าให้ฟังประจำ เวลาพระอยู่ในวัด องค์กรไหน ภาวนาดีนะ จะคอยถามว่าเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไรๆ องค์กรไหนภาวนาไม่ได้นะ ไม่ถาม

ถ้าไปถามเท่ากับไปกดดัน บางทีนะ บางที เราภาวนากันนะ บางทีเราภาวนากัน มันจะมีพัฒนาการดีมากเลย อย่างนี้หลวงปู่มั่นจะส่งเสริม จะพยายามหนุนจี้เลย แต่ถ้าบางคน ประสาเราแบบสุควิสัย คำว่าสุควิสัยคือว่าสร้างบุญสร้างกรรมมาอย่างนี้

ภาวนาในปัจจุบันนี้ก็มีวาสนาอยู่เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วไปบวชพระแล้วเจอครูบาอาจารย์ที่ดีแล้วพยายามประพฤติปฏิบัติ แต่อ่านาจาสนาใจ เห็นไหม มันเข้ากับอภิธรรม พระอรหันต์ต้องสร้างมาแล้วแสนกัป

พระพุทธเจ้าต้อง ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย พระอรหันต์ต้องสร้างบุญญาธิการมา ไม่สร้างบุญญาธิการมา เขาวนัปัญหาอย่างนี้มันเกิดขึ้นได้อย่างไร เขาวนัปัญหานี้เกิดขึ้นมา

เพราะเขาวนัปัญหานะ คุณศาสตราจารย์ค็อกเตอร์ต่างๆ เขาทำวิจัย ใ้มันเรื่องหยาบๆ มันเรื่องทดสอบ เห็นไหม มันเรื่องการทดสอบ ทดลอง เห็นไหม เหตุทางวิชาการ แล้วเวลาภาวนานะ จิตมันสงบนี้ะ กว่ามันจะยกขึ้น ทดสอบจิต ทดสอบจิต แล้วมันจะเอาปัญญอันไหน

คูลี ทำไม่มีสติ มีมหาสติ สติอัตโนมัตติ สติมันต่างกันอย่างไร แล้วการทดสอบของจิต เวลามรรคญาณที่มันหมุน ธรรมจักรมันหมุน ปัญญา มันหมุน มันหมุนอย่างไร ธรรมจักรมันหมุน เวลาปัญญามันหมุน หลวงตาจะบอกว่าปัญญาภาวนา ปัญญาตัวต่างๆ

ไอ้เราฟังนะ ตัวต่างๆ มันก็พัดลมนะสิ นึกไม่ออกหรอก คนไม่เคยทำ คนไม่เคยเป็น ไม่เคยเห็น พูดไม่ได้ๆ ปัญญาหมุนตัวต่างๆ ปัญญาที่มันหมุน มันหมุนอย่างไร นี่ไง ไม่มีอ่านาจาสนา มันจะมารู้ มันจะมาจับต้องความรู้สึกจากภายในอย่างนี้ได้อย่างไร

อารมณ์เรา เวลาเราโกรธ เราเสียใจ เรายังทำไม่ทันอารมณ์เราเลย เราเคยนะ เคยคิดนะ หลวงตาท่านพูดบ่อย สอนลูกศิษย์มาตั้งมากมาย ทำไมลูกศิษย์ไม่เคยมาพูดอะไรให้เราฟังเลย แหม สอนมาแล้วเหมือนเสียเปล่า ไอ้เราบอกเดี๋ยวขึ้นไป พอขึ้นไป ท่านถืบทกกฎึมา เห็นไหม ทั้งๆ จิตเราตอนนั้นมันภาวนาแล้วดีมาก ๆ เลย

คำว่ากล้าขึ้นไปหา แสดงว่าเราต้องมีสิ่งใดเข้าไปให้ท่านตรวจสอบใช่ไหม เราก้เอาว่า คิดว่าตัวเองมันว่างอยู่แล้ว พอท่านเอ็ดลงมา นี่ไง เราบอกเราไม่ทันอารมณ์เรา ไม่ทันกิเลสเราไป พอท่านไล่ลงมาก็เสียใจ เสียใจ เสียใจก็เดินกลับไปที่บ้าน ไปนั่งตั้งแต่ทุ่ม

สองท่อม จนตีหนึ่งตีสองนะ

มันก็ยัง.. มันบ่นว่าเสียใจ เสียใจนะ แต่มันไม่เห็นเสียใจ เวลาเราเสียใจ เสียใจเป็น เรา เราก็เสียใจไปด้วย อารมณ์ไปหมดเลย ไม่ทันห rokok พอสติพอ เพราะเราภาวนาตอน นั้นเรามีหลักเกณฑ์ดีมากแล้ว พุทโธๆ เสียใจๆ

อ้าว เสียใจไปหมด เพราะหลงตาไถ่ลงมา เสียใจๆ จนมัน พอจิตมันสงบเข้ามา มันแยกใจ ตัวจิตมันจับความเสียใจได้ พอจับความเสียใจได้ มันทิ้งมากนะ มันทิ้งมาก เพราะก่อนขึ้นไป

ก่อนที่จะขึ้นไปหาท่าน เราภาวนาไปแล้วจิตมันปล่อยหมด มันก็ว่างหมด ความ ว่างหมดมันว่าง พอมันว่างปั๊บ เราจะ.. ใจของเราขึ้นไปส่งผลงานด้วย สอง จะขึ้นไปขอ คำชี้แจงการก้าวเดินต่อไป พอคำชี้แจงการก้าวเดินต่อไป ท่านแนะนำอะไรมา ไ้อั ธรรมดา ไ้อัคนรู้่น้อยมันอยากจะอวดทุกคน

คนรู้่น้อยมันชอบพูด ไ้อัพวกรู้่น้อยมันชอบเถียง มันก็จะเถียงนะ ท่านไม่ตอบ ท่านไถ่ลงมาเลย เสียใจๆๆ พอสติมันทันนะ เสียใจคืออะไร มันถามตัวเองนะ เสียใจคือ อะไรๆ เสียใจก็คือเวทนา เวทนามันเป็นความรู้สึกในใจนะ แล้วบอกทำไมมันว่างละ ทำไมไม่มีอะไรๆ ที่มี แต่มัน สิ่งนั้นเป็นเรา เห็นไหม

เราถึงบอก เวลาเราสอนพวกโยม เพราะอย่างนี้ เราถึงบอกว่า เราไม่ทันความคิด พวกเราห rokok เราไม่ทันอารมณ์เราห rokok ถ้าทันปั๊บมันหยุดได้ ทันจนมีหลักมีเกณฑ์ มัน เกิด จับมันได้ ถ้าจับมันได้ เอามาไต่สวนได้ เอามาไต่สวน นั่นนะคือวิปัสสนา

ถ้ายังจับไม่ได้นะ ธรรมะเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา ศึกษากัน รู้ไปหมด รู้ทุกเรื่อง เลย รู้เพราะอะไร รู้เพราะเราตรึกในธรรมะของพระพุทธเจ้า แต่กิเลสมันเป็นเรา ถ้าเราจับ กิเลสเราได้ เราตรึกในกิเลสเรา นั่นถึงเป็นสมบัติของเรา วิปัสสนามันเกิดตรงนี้

วิปัสสนาเกิดจากจิตสงบขึ้นมาแล้วมันจับได้ ขั้น ๕ ชาติ ๔ และขั้น ๕ เห็นกาย เห็นจิต ได้ทั้งหมด จับได้หมด ถ้าจับได้ ถ้าจับได้ นั่นถึงเป็นวิปัสสนาได้ ถ้าวิปัสสนาได้ ขึ้นไป มันจะเป็นผลงานแล้ว เราเห็นความต่างเลย

ความต่างในการใช้ปัญญาที่เราตรึกปัญญากัน แล้วมันปล่อยวางมา เป็นสมณะ กับ

ปัญญาที่มันจับขึ้นไป แล้วเราใคร่ครวญไป มันจะมีความต่างอย่างไร ถ้ามันต่าง มันเห็นความต่าง วิปัสสนาไป ทำของเราไป ใคร่ครวญของเราไป มันจะเห็นของมันนะ เป็นประโยชน์กับเรามาหาศาล

ถ้าเป็นประโยชน์กับเรามาหาศาล มันจะเห็นคุณค่าของธรรมะไง พุคถึงถ้าภาวนาได้ ภาวนาเป็นนะ มันพูดแล้วมันเข้าใจ ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อให้มันสะท้อนใจเรา ให้มันสะท้อนใจ แล้วมันก็เทียบเคียงว่า เราได้ทำ แล้วมันเป็นอย่างนั้นใหม่ มันเป็นความจริงขึ้นมาใหม่

ถ้าเป็นความจริงนะ สิ่งใดๆ ในโลกนี้ไม่มีสิ่งใดเป็นที่พึ่งได้เลยนะ แม้แต่ร่างกายของเราเอง แม้แต่ความคิดของเราเอง เป็นของชั่วคราวเท่านั้น ของชั่วคราวมันเป็นวาระเวลามันหมดวาระนี้ไป เวลาดำรงชีวิตใหม่ คือไปเกิดใหม่ เราจะได้วาระใหม่ ได้สิ่งสถานะใหม่

สถานะคือสถานะเราเกิดใหม่ แล้วในปัจจุบัน เราไปยึดกันไง ว่าสิ่งนี้จะเป็นที่พึ่งเรา ชีวิตปกตินะ ในครอบครัวเรานั้นก็เป็นเรื่องธรรมดา เราต้องดูแลกันเป็นเรื่องธรรมดา แต่ใจให้มันอิสระ พอใจเป็นอิสระ ใจมันแสวงหาทางออก อยู่ชีวิตประจำมันทำได้

เพราะในมหายาน คูสิเว่ยหล่าง เป็นคนดำข้าวแท้ๆ เลย เป็นคนดำข้าวให้พระในวัดกินนะ แล้วถึงเวลาจะหาหัวหน้า เห็นใหม่ จึงเขาบอกเลย “กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส” นี่พระที่ปฏิบัติจนมีศักยภาพในวัดนะ

เว่ยหล่างมันเป็นคนดำข้าว ผมก็อ่านหนังสือไม่เป็น นี่เขาทำอะไรกันนี้ พระก็บอกไม่รู้เหรอ นี่คือโศลก สังฆราชเขาให้หาคนที่รู้จริง เขาเขียนว่าอย่างไร อ่านให้ผมฟังหน่อยสิ “กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส หมั่นเช็ดกระจกทุกวันๆ แล้วฝุ่นมันจะเกาะอะไร” แหม ลูกศิษย์ก็ตบมือกันใหญ่ เฮๆ เลยนะ

เว่ยหล่างก็บอก เขียนให้ผมทีสิ ผมเขียนหนังสือไม่เป็น “กายก็ไม่มี จิตก็ไม่มี แล้วฝุ่นมันจะเกาะอะไร” ลึกเข้าไปอีกชั้นหนึ่ง เห็นใหม่ พอลึกเข้าไปอีกชั้นหนึ่ง สังฆราชเห็นเข้าให้ลบทิ้งๆ

เพราะอะไร ถ้าไม่ลบทิ้ง มันจะเกิดการอิจฉากัน อีกฝ่ายหนึ่งมีศักยภาพในสังคมสูงมาก แล้วอีกฝ่ายหนึ่งเป็นคนดำข้าว แล้วว่าคนดำข้าวถูก แล้วผู้ไม่มีศักยภาพทางสังคม

เขาจะอยู่ของเขายังไง ก็ลบทิ้งก่อน ลบทิ้งแล้วถึงเวลาที่เอา ตำข้าวอยู่ ก็ไปหาที่ตำข้าว เอาไม้เท้าเคาะ ๓ ที เคาะที่ครกตำข้าว ๓ หน ๓ หนก็อนาคา

แล้วเขาก็คิดว่าดีสามให้เข้าไปหา เข้าไปหาในห้องโง่ พอเข้าไปหาในห้องนะ

“กายก็ไม่มี จิตก็ไม่มี แล้วฝุ่นจะเกาะอะไร แล้วอะไรไปบอกว่าไม่มี กายก็ไม่มี จิตก็ไม่มี ใครรู้ ใครรู้ว่ากายไม่มี”

ถึงว่าปฏิเสศทุกอย่างเลย แล้วคนปฏิเสศ ใครเป็นคนปฏิเสศ กายก็ไม่มี จิตก็ไม่มี กายก็ไม่มี โภชาก็ไม่มี กระจกก็ไม่มี แล้วฝุ่นจะเกาะอะไร แล้วใครเป็นคนรู้ถ้ามัน ย้อนกลับเข้ามา นี่ไง ตัววิชา ตัวภพ พอทำลายตรงนี้เสร็จปั๊บ ก็ให้มันไป

เราจะอธิบายว่าคนตำข้าว เห็นไหม เราจะบอกว่าชีวิตของเรา ชีวิตประจำวันของเรา เราก็ปฏิบัติได้ แม้แต่ตำข้าวอยู่ เขาตำข้าวอยู่ เขาพิจารณาของเขา เขาใช้ปัญญาของเขา มันเทียบกันได้หมด ดูชีวิตประจำวันเราสิ เราทำหน้าที่การงาน ลองคิดนะ โทษนะ ไม่ใช่ พูดว่าโยมนะ ถ้าเป็นรณะ เวลาทำงานนะ

ไอ้โฮ เราก็เหมือนควายเหมือนวัวเลย มันต้องเทียมแอกไปไง ทำงานเห็นไหม ก็เอาแอกแขวนคอไป แล้วก็ลากไป คิดสิ คิดได้ไหม เวลาทำงาน เหมือนวัวเหมือนควายเลย เอาแอกมาใส่คอ แล้วก็ลากกันไปๆ ไม่มีวันจบ สะเทือนใจไหม

คิดเป็น.. เป็นกรรมหมด คิดเป็น ความปัญญา ใช้ปัญญาเป็น เป็นกรรมทั้งนั้น เพราะปัญญาเกิดจากเรา พอธรรมะเกิดจากเราแล้วมันสะเทือนใจมาก มันสะเทือนเราเอง การสะเทือนเราเป็นสะเทือนกิเลส พอสะเทือนกิเลสปั๊บ มันก็เหมือนกับ ทำงานก็ทำไป พอทำงานเราก็ทำไป แต่ชีวิตเราละ เราจะเป็นวัวเป็นควายเทียมแอกไปตลอดเหร

แล้วการเทียมแอกไป มันถึงที่สุดแล้ว แอกมัน ไปอยู่ที่ไหน มันปลดแอกไม่ได้ วัวควายมันเทียมอย่างไร อยู่ที่คน ใส่แอกมัน ปลดแอกมันเพื่อการไถหว่าน แต่กิเลสมันใส่แอกเรา เราไม่เห็น แล้วเราก็ลากไปทุกขั้ใหม่ ลากไป ลากไปไหนเราก็ต้องลากมันไป ไม่มีวันจบ

แต่ถ้าเห็นมัน รู้มัน เราจะปลดจากมัน ปลดที่ไหน ถ้าจิตไม่สงบเข้ามาก่อน ไม่หยุดนิ่งขึ้นมาจะปลดมันไม่ได้ เครื่องยนต์ถ้ามันไม่ดับเครื่องเราจะซ่อมอย่างไร เราจะ

แก้ไขอย่างไร เครื่องยนต์ที่มันติดอยู่ ถ้าเครื่องยนต์ ดับเครื่องมันๆ พอดับปั๊บเราสามารถเปิดได้ เราสามารถเอาสิ่งใดที่ชำรุดเสียหาย เปลี่ยนอะไหล่มันได้

จิตถ้าไม่หยุดก่อน ไม่มีการหยุด ไม่มีการสมาธิ ไม่มีการหยุดยั้งมัน จะไปแก้ไข เปลี่ยนแปลงกันตรงไหน ถ้าการแก้ไขเปลี่ยนแปลง จิตต้องสงบก่อน ถ้าจิตไม่สงบก่อน เหมือนเครื่องยนต์ เราติดเครื่องเรามา แล้วมันชำรุดเสียหาย เสียขังมากเลย รวนตลอดเลย เราก็รู้ว่ามันเสียหาย

นี่ก็เหมือนกัน ตรีกธรรมะๆ เครื่องมันยังหมุนอยู่ โนนก็ผิด นี่ก็ผิด รู้ไปหมดเลย รู้ไปหมด โอ๊ย แหวนมันหัก ต้องถอดเปลี่ยนแหวน แต่เครื่องยังไม่หยุดนะ ตรีกในธรรมใน โลกียะปัญญา คำว่าโลกียะปัญญา รู้ถูกรู้ผิด เครื่องยนต์มันเสียหาย สิ่งใดๆ ในร่างกายมันชำรุดทรุดโทรม รู้ๆ แต่ยังไม่ซ่อมแซมอะไรมันไม่ได้ ยังแก้ไขสิ่งใดๆ ไม่ได้

แต่ถ้าทำความเข้าใจเข้ามา จิตสงบแล้ว จะเปิดอย่างไร จะแก้ไขอย่างไร เปิดตรงไหนออกมา กาย เวทนา จิต ธรรม เปิดมันออกมา พอเปิดออกมา จะซ่อมแซมตรงไหน การซ่อมแซม เห็นไหม วิปัสสนาญาณเข้าไปชำระมัน ชำระล้างมัน ด้วยปัญญา ปัญญาเข้าไปชำระมันสอดส่องมัน แก้ไขมัน

จนถึงที่สุดนะ จะเปลี่ยนตัวไหนก็ได้ เปลี่ยนอย่างไรก็ได้ เราเปลี่ยนของเราได้ ถ้าใจเราเป็นธรรมนะ แต่ที่นี้มันอยู่ที่วุฒิภาวะจริงๆ นะ คุณ คนมาอยู่วัดคิดว่า เขาว่าคนๆ นั้นไม่รับผิดชอบ คนๆ นั้นไม่สู้โลก ใครมันจะเก่งไปวะ สู้ไปเถอะโลก แบกไปเลย มหาราชนะ รัฐบาลฯ เยอะมาก ตายหมดแล้ว แล้วก็มาเกิดใหม่อยู่ตลอดไป ไม่จบหรือ

เราไม่ต้องให้มีชื่อเสียงไว้ในแผ่นดินหรือ แต่เอาตัวเรารอดได้ เอาตัวรอดให้ได้ เห็นไหม

“ชนะศึกใดหมื่นแสนคุณด้วยล้าน มีแต่เวรแต่กรรม”

ชนะใจเรานี้สำคัญที่สุดเลย แม้แต่ชนะให้มันหยุดนิ่ง แค่หยุดนิ่งนะ พอใจใครหยุดนิ่งนะ จะกราบพระพุทธเจ้าเลย อ้ออ้อๆ ถ้าใจหยุดนิ่ง แล้วถ้าใจที่วิปัสสนาไปนะ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเราทำของเรา โดยที่มีครูบาอาจารย์ มีพระพุทธเจ้าสอน เรายังกระเสือกกระสนกันขนาดนี้

แล้วพระพุทธเจ้าไม่มีใครบอก

คุณหลวงปู่มนัสนิ หลวงปู่มนัสนะ มีตำราวางอยู่นะ ยิ่งอ่านยิ่งงงๆ แล้วหลวงปู่มนัสนท่านก็ไปปรึกษาเจ้าคุณอุบาลี เจ้าคุณอุบาลี นักปราชญ์ของสังคมไทย นักปราชญ์ของสังคมไทยก็อยากหาทางออก เพราะหลวงปู่เจี๊ยะเล่าให้ฟัง

หลวงปู่เจี๊ยะเล่าให้ฟังเลย ว่าตอนขึ้นไปวัดเจติยหลวง หลวงปู่มนัสนเป็นคนแก่เจ้าคุณอุบาลี เพราะปรารธนาพุทธภูมิมาด้วยกัน เจ้าคุณอุบาลีก็ปรารธนาพุทธภูมิ หลวงปู่มนัสนก็ปรารธนาพุทธภูมิ แต่หลวงปู่มนัสนลาพุทธภูมิตั้งแต่ออกประพฤติปฏิบัติใหม่ๆ จนได้ไปเทศน์ที่วัดคอยธรรมเจติยครั้งแรก เทศน์มุตโตทัย

เจ้าคุณอุบาลีบอกเองว่า หลวงปู่มนัสนเทศน์แบบมุตโตทัย อย่างน้อยต้องได้อุณาคามีประวัติหลวงปู่มนัสนบอกอย่างนั้นมาตลอด คนที่มีหลักมีเกณฑ์แล้วกลับมาสอนเจ้าคุณอุบาลี เกิดตายมันทุกชั้นๆ ต้องการให้พระโพธิสัตว์สละ สละละโพธิสัตว์เพื่อหันกลับมาปฏิบัติ หลวงปู่เจี๊ยะเล่าเพราะหลวงปู่เจี๊ยะอยู่ในเหตุการณ์

หลวงปู่เจี๊ยะเป็นผู้อุปัฏฐากหลวงปู่มนัสนสมัยที่อยู่เชียงใหม่ หลวงปู่เจี๊ยะเป็นผู้อุปัฏฐาก เที่ยงกันอยู่ในโบสถ์วัดเจติยหลวง เที่ยงกันทุกคืน เวลาพูดธรรมะกันนะ สององค์ใส่กัน นี่เป็นคำบอกเล่าของหลวงปู่เจี๊ยะ แล้วเป็นการ.. หลวงปู่เจี๊ยะอยู่ในเหตุการณ์ตลอด แล้ว นี่คือเหตุการณ์

แต่เวลาเรามาดูหนังสือ ดูหนังสือถึงหนังสือที่เจ้าคุณอุบาลีพูด ช่วงทำยาฯ ึง อยู่ในประวัติหลวงปู่แหวนไปเปิดได้ ประวัติหลวงปู่แหวนเล่มแรกนะ เล่มต่อๆ ไป ผู้ที่ไปจดจารึก หรือผู้ที่ไปพิมพ์ซ้ำ ส่วนใหญ่แล้วไปเห็นว่า นั่นก็ไม่ถูก นี่ก็ไม่ดี จะเอาแต่เรื่องกิเลส เรื่องความเห็นของตัวเองเข้าไปเปลี่ยนแปลง ให้ข้อมูลที่เป็นจริง เพราะอะไร เพราะเราเข้าไปไม่ถึงข้อมูลนั้น เราเข้าได้แต่ความเห็นของเรา เราจะเปลี่ยนแปลงให้มันเสียหายไปเอง

ประวัติหลวงปู่แหวนเล่มแรกเลย บอกว่าเรื่องเจ้าคุณอุบาลี เจ้าคุณอุบาลีเป็นคนเล่าให้หลวงปู่แหวนฟัง หรืออย่างไร ที่เขียนไว้ว่า เราไปเจอเข้า เจ้าคุณอุบาลีบอกว่าปริยัติกับปฏิบัติ เวลาไปถึงความจริงแล้ว ห่างกันแบบฟ้ากับดิน ผู้ที่เป็นนักปราชญ์ ผู้ที่วางรากการศึกษาของสังคมไทย

สังคมไทยตั้งแต่สมัย ร.๕ เริ่มต้องการให้สังคมไทยมีการศึกษา เพราะไปยุโรป

มาเห็นใหม่ ประเทศชาติที่เจริญต้องมีการศึกษา แล้วพอการศึกษาสมัยโบราณ การศึกษานี้มันอยู่ในวัด การศึกษายังไม่เกิดขึ้น ร.๕ มาปรึกษากับสมเด็จพระมหากรมวชิโรรส เป็นคนวางรากการศึกษา แล้วก็ส่งต่อมา เพราะสมเด็จพระมหากรมวชิโรรส เจ้าคุณอุบาลีก็มาต่อ

เพราะว่าเจ้าคุณอุบาลีเป็นผู้วางรากการศึกษาทางอีสาน วางไว้หมดเลยนะ ศึกษาทุกอย่างเลย สิ่งที่เราสร้างมา เห็นใหม่ แล้วพอมานะประพฤติปฏิบัติ พอประพฤติปฏิบัติ ปรียัตติคือการศึกษเล่าเรียน กับภาคปฏิบัติที่การมาปฏิบัติเนี่ย ห่างกันแบบฟ้ากับดิน ผู้ที่แตกฉาน วางรากการศึกษา เป็นผู้ที่เข้าใจลึกซึ้งถึงสังขารธรรมในทางการศึกษา แต่พอมานะปฏิบัติ ทำไมมันห่างกันราวฟ้ากับดิน มันห่างกันราวฟ้ากับดิน

แล้วเราถึงบอกในปัจจุบัน ผู้ที่เป็นนักการศึกษา นักปราชญ์ในสมัยปัจจุบัน มันเทียบไม่ได้ มันเทียบไม่ได้หรอก เทียบไม่ได้ตรงไหน เทียบไม่ได้ตรงวาสนาบารมี เทียบไม่ได้ตรงปัญญาของจิต ปัญญาของจิต เจ้าคุณอุบาลี ท่านสร้างมาเป็นพระโพธิสัตว์

พระโพธิสัตว์นี้ปัญญาจะแตกฉานมากกว่าพวกเรา พวกสาวกสาวกะมหาศาลเลย แล้วเข้าใจ เข้าใจเรื่องนี้ลึกซึ้งอยู่แล้ว แล้วพอหลวงปู่มันไปพยายามเตือนใจ พยายามเตือนเพื่อไปพยายาม เหมือนแก้ไขเปลี่ยนกลับมา อย่างเช่นหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นก็ไปแก้ไข เพราะถ้าหลวงปู่มั่นไม่แก้ไข เพราะหลวงปู่เสาร์ปรารถนามาเป็นพระปัจเจก มันก็จะไปต่อ มันก็จะไปต่อ หลวงปู่มั่นไปแก้ไขเห็นใหม่

แก้ไข การเดินจงกรม การนั่งสมาธิภาวนา ไม่ต้องอ่อนนอน ไม่ต้องขึงสายสิญจน์ ไม่ต้อง บอกว่ากรรมมาสถิตที่ตา กรรมมาสถิตที่ใจ สวดมนต์ ๕ ชั่วโมง เดินจงกรม มันเสียเวลา ให้เป็นปัจจุบันธรรม

ให้เป็นปัจจุบันธรรมเพราะอะไร เพราะหลวงปู่มั่นได้ลาโพธิสัตว์ของหลวงปู่มั่นก่อน แล้วหลวงปู่มั่นได้ปฏิบัติผ่านโศดาบัน สกิทา อนาคตาขึ้นไปแล้ว เพราะยังไม่ได้ขึ้นเชิงใหม่ๆ ตอนนั้นได้อุณาการ ออกจากถ้ำสาริกาไป

ออกจากถ้ำสาริกาไป ตัวเองมีรากฐานๆ รากฐานเพราะอะไร เพราะตัวเองลาโพธิสัตว์ แล้วตัวเองพิจารณาขึ้นมา แก้ไขของตัวเองได้แล้ว ไปแก้หลวงปู่เสาร์ แล้วไปแก้ไขเจ้าคุณอุบาลี พระโพธิสัตว์เยอะ แต่ผู้ที่ได้โพธิสัตว์ กับผู้ที่ทำได้ ผู้ที่ทำได้ ทำได้ทำแล้ว เห็นผลแล้ว ถึงจะไปบอกได้

ถ้าไม่ทำไม่ได้เป็นผลได้ ไปแก้เจ้าคุณอุบาลี เจ้าคุณอุบาลีเป็นนักปราชญ์ จะยอมรับไหม เจ้าคุณอุบาลีเป็นอาจารย์องค์หนึ่งของหลวงปู่่มั่นนะ เป็นอาจารย์องค์หนึ่งในภาคปริยัติ เป็นที่ปรึกษา เพราะว่าพรรษาแก่กว่า ในเมื่อเป็นอาจารย์ของตัวด้วย เป็นนักปราชญ์ด้วย เป็นผู้มีปัญหาด้วย แต่เรื่องธรรมะไม่เกี่ยว เรื่องธรรมะเป็นความจริง

ธรรมะคือธรรมะ ธรรมะไม่มีอาวุธโสภณเต ภัณฑะจะรู้ก่อนอาวุธก็ได้ ภัณฑะจะมีความเข้าใจ จะบรรลุธรรมก่อนอาวุธก็ได้ บรรลุอาวุธถึงได้เอามาแก้ไขกัน สิ่งต่างๆ จะบอกว่า สิ่งต่างๆ ที่เป็นปริยัติธรรม เห็นไหม ที่เราจะแก้ไขๆ ถ้าเรามีปัญญาของเรา เราความรู้ของเรา การแก้ไขของเรา มันก็ได้แก่นั่นละ มันก็ได้เครื่องคิด

เวลาเครื่องคิดอยู่นะ โอ้ เครื่องหลวมแล้วนะ โอ้ ข้อเหวี่ยงก็ไม่ได้แล้ว รู้ว่าเสียไปหมดเลย นี่ไง เก่ง ธรรมะเป็นอย่างนั้นๆ รู้ไปหมด แต่ไม่เคยทำความสงบของใจเข้ามา แม้แต่สงบก็ไม่รู้ มันคนละเรื่องกันนะ ปริยัติเป็นปริยัติ ปฏิบัติเป็นปฏิบัติ ในเมื่อความรู้ของปริยัติ ความรู้ของความเข้าใจของเรา ความรู้ของกิเลส มันจะฆ่ากิเลสได้อย่างไร

แต่ถ้าจิตสงบเข้ามา ดับเครื่องแล้ว ดับเครื่อง แรงเหวี่ยงของเครื่องไม่มี ไข้ไหม เครื่องที่มันติดอยู่ มันมีพลังงานของมันไข้ไหม มันหมุนเข้าไป เราเข้าไป เราหยุดมัน ไม่ได้หรอก เวลากิเลส โลภะปัญหา ปัญญาที่เกิดขึ้นมา มันมีพลังงานของมันอยู่ไข้ไหม ถ้าเราไม่ทำความสงบของใจเข้ามา ไม่หยุดมันมา เราจะแก้ไขมันอย่างไร พอมันหยุดของมันแล้ว เราเปิดออกมา เราแก้ไขของเรา เพราะแก้ไขแล้วมันแก้ไข พอเปิดแล้ว ซ่อมแล้ว ทำดีแล้ว

ดีแล้วติดเครื่องใหม่ ได้บำรุงแก้ไขหมดแล้ว วิปัสสนาญาณไปชำระกิเลสไปหมดแล้ว สิ่งที่น่ารู้เสียหายได้ซ่อมแซมหมดแล้ว ติดเครื่องใหม่ โอ๊ย เครื่องแน่น เครื่องมีกำลัง เครื่องใช้ประโยชน์ได้มาก นี่ไง พอมันรู้จริงขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์กับมัน นี่พูดถึงเรื่องโลกนะ

เราศึกษากันอย่างไร ศึกษาแล้ว เก็บไว้เป็นความรู้ ไล่ลั่นซึก แล้วลือคฤกญแจมันไว้แล้วพุทโธเถอะ ภาวนา พุทโธให้มันรู้จริงขึ้นมา พุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ พุทโธ ไม่ได้ บางคนพุทโธไม่ได้นะ พุทโธนี้มันศรัทธาจริต ถ้าพุทโธไม่ได้ก็อานาปานสติ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง อะไรอันใดอันหนึ่ง

ต้องมีอันใดอันหนึ่ง คือว่าให้จิตมันเกาะไว้ ถ้าจิตไม่เกาะไว้มันเร่ร่อน พอมันเร่ร่อนนะ มันอ้างอิง ว่าง.. สบาย.. ทุกคนพูดอย่างนี้หมดนะ ว่าง..สบาย.. ผิด! แต่ถ้าว่างมีผู้รู้ มีความสติอยู่ ถูก! ถูก! เพราะความว่างนี้มันคาดหมายได้ เราจะคาดหมายสิ่งใดก็ได้ จินตนาการได้หมด แล้วยิ่งตำราพูดอย่างนี้นะ ยิ่งปฏิบัติมันเจริญอย่างนี้นะ นิพพานแจ่มๆ พูดได้ทุกคนนะ เพราะครูบาอาจารย์เราได้อธิบายไว้เยอะไป

ครูบาอาจารย์เราได้เทศนาว่าการไว้ อธิบายทางวิชาการไว้เยอะมาก แล้วเราก็ไปศึกษากันมา เราเรียนกันมา เราจะไม่รู้หรือ พูดอะไรเข้าใจได้หมดนะ เข้าใจด้วยโลกียะ ปัญญา เข้าใจด้วยวิเวคิน เข้าใจด้วยสติปัญญาของเรา แต่ไม่รู้จริงหรือ อธิบายได้นะ ถามเขาจริงๆ ตอบไม่ถูก ตอบไม่ถูก เพราะมันรู้มาจากข้างนอกไป

นี่เราถึงบอกว่า ถ้าครูบาอาจารย์ที่ไม่ได้ปฏิบัติ เวลาพูด พูดโดยข้อมูลอย่างนั้น มันจะผิดอย่างนั้นนะ แต่ถ้าพูดจากครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงนะ เราจะได้ประโยชน์มาก เราเอาตัวเราเทียบตลอด เราบวชพรรษาแรก เข้มแข็งมาก เอาจริงเอาจังมาก แต่ตอนนั้นยังไม่เข้าหาครูบาอาจารย์ ที่แรกเลย เพราะคิดเอง สมัยพวกเราเป็นผู้เล็กผู้น้อยไป ว่าเราจะเข้าหาครูบาอาจารย์ เราต้องมีข้อวัตร คือเราต้องให้รู้บ้าง กลัวเข้าไปแล้วมันจะเสียโอกาส ก็ไม่ได้เข้า ก็ปฏิบัติกันกับพระทุกๆ ไป

ไอ้โฮ ถามปัญหาอะไรไปนะ ตอนที่เขถามเราก็ไม่รู้ละ ฟังแล้วมันก็น่าฟัง มันก็งงอยู่ เพราะว่าเขาพรรษามากกว่า เขาเป็นพระผู้ใหญ่ที่เราคิดว่าน่าจะฟังได้ ฟังมันก็แปร่งๆ อยู่ แต่พอเราทำเต็มที่เราแล้ว เราอี้อัดเต็มที แล้วพอธุดงค์ไป ไปเจอหลวงปู่จวนก่อน เวลาท่านตอบมานี้ ถูกใจไปหมดนะ “อวิชชาอย่างหยาบสงบตัวลง” อวิชชาอย่างกลาง เห็นไหม เราคิดว่าจิตสงบแล้วมันไม่มีอวิชชา “อวิชชาอย่างกลางเต็มหัวใจ อวิชชาอย่างละเอียดในหัวใจ กั้นบั้งอีกเยอะแยะเลย”

เถียงไม่ได้สักคำ ของเป็นนะ พันทีเดียวนะคอขาดเลย ธรรมะออกมานะ แบบกระดิกไม่ได้เลย ขอมจ้านน เถียงไม่ขึ้นๆ แล้วมันเห็นโทษไง เห็นโทษกับที่ไปศึกษากับที่ไม่รู้ละ เรานี้มันก็เรรวนนะ มันก็ฟังหูหนึ่ง แต่กิเลสมันก็ไม่ลง มันค้ำในใจ แต่มันจะไปถามใครก็ไม่ได้ ยิ่งอ่านหนังสือก็ยิ่งปวดหัว

เราปฏิบัติมา เราเอาประสบการณ์เราเทียบ แล้วพอออกจากหลวงปู่จวน เราเข้าบ้านตาตเลย แล้วพอเข้าบ้านตาตไปแล้วนะ มันรอดตายแล้ว เพราะเหมือนกับคนไข้มี

หมอบประจำตัวแล้ว พอเข้าบ้านตาดแล้ว เราไปฝากตัวเป็นลูกศิษย์ ไปฝากให้ท่านดูแลไข้ใหม่ มีอะไรเราก็เข้าหาท่าน

เหมือนกับเราไปหาหมอแล้ว หมอก็รับประวัติคนไข้ไว้ ไปถามเมื่อไหร่ก็ได้ พอเข้าบ้านตาดไปแล้วมันก็สบายใจแล้ว แล้วที่นี้ก็เร่งเต็มที่เลย แล้วยังครุบาอาจารย์ด้วยนะ ตอนเราทำอยู่ เราก็อำประสาผู้ปฏิบัติใหม่ไม่ค่อยเข้าใจ แต่พอเวลาเราปฏิบัติแล้ว มีหลักมีเกณฑ์แล้ว แล้วเรามาฟังเทศน์ท่านพูดถึงหลวงปู่มั่น

เวลาหลวงปู่มั่นดูแลพระ แล้วก็มาคิดถึงท่านดูแลพวกเรา ตอนนั้นมันก็โง่ ไม่รู้เรื่อง มีดี เรามีดีอย่างเดียว คือความบริสุทธิ์ใจ คือความตั้งใจจริง คือพูดกับท่านตรงๆ เหมือนคนแบบว่าซื้อบื้อ พูดตามที่รู้ รู้อย่างไรพูดอย่างนั้น ด้วยความ มันรอดมาได้ตรงนี้จะพูดอะไรท่านพูดด้วยความจริงใจ คือรู้ก็เท่าที่รู้ เท่าที่พูดนั้น ไม่มีมารยาสาใด มันถึงเป็นอย่างนี้มาได้ ตอบปัญหาเลยละเนอะ

ถาม :   เทวดามีกี่ชั้น

หลวงปู่ :   ตามตำรานั้นะ ตามตำรา เทวดา “ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ นี้พระโศคาบัน” นี้พระโศคาบัน นางวิสาขา เวลาตายไปแล้ว ถ้าเกิดเป็นมนุษย์อีกก็เป็นมนุษย์ ถ้าไปเกิดเป็นเทวดา ถ้าจะพูดถึงมันมีชั้น ๕ คำว่าชั้น ๕ นี้ะ เพราะว่าเทวดามีรูป รูปคือรูปที่เป็นทิพย์ ถ้ารูปที่เป็นทิพย์ พอรูปที่เป็นทิพย์ เทวดาก็ต้องมีเวทนา มีความรู้สึก มีสัญญาข้อมูล มีชั้น ๕ เหมือนกัน

ตอนนี้แต่ถ้าพูดทางปฏิบัตินี้ ถ้ารูป คิดว่าร่างกายนี้ไข้ใหม่ ถ้าว่าร่างกายนี้เทวดาไม่มี เทวดาไม่มีร่างกายเนื้อ มีแต่กายทิพย์ ถ้ากายทิพย์ ถ้าคิดเป็นรูปได้มันก็เป็นรูป ถ้าเป็นรูป รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ก็ชั้น ๕ แต่ชั้นหายบชั้นละเอียดใจ แต่ถ้าเป็นครุบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติอีกอย่างหนึ่ง ปฏิบัติอย่างหนึ่งหมายถึงว่าความเห็นนะ มันอยู่ที่ความถนัดใจ พอความถนัดบื้อบอกว่ารูปไม่มี เทวดามีชั้น ๔

เช่น หลวงตาท่านพูดบ่อย่าจิตละเอียดเป็นชั้น ๔ ท่านบอกชั้น ๔ ในเทบจะมิบ่อย่า ชั้น ๔ คือไม่มีรูป จิตละเอียด มันอย่างนี้ เวลาพระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ ในคัมภีร์ เทวดามีชั้น ๔ หรือชั้น ๕ ละ? ชั้น ๕ ที่นี้มันอยู่ที่ความถนัด หรือว่าอยู่ที่จิตนิสัยของคน

เหมือนหมอนี้แหละ หมอเรียนเฉพาะโรครมา เห็นใหม่ เฉพาะทางมา ถ้าหมอเฉพาะทางชำนาญคนละอย่าง เรามีพี่ชายเพื่อนอยู่คนหนึ่ง เมื่อก่อนตอนที่ยังไม่ได้บวชนะ เขามาพูดให้ฟัง เขาเป็นหมอที่ชำนาญในการผ่าตัดสมองมาก ตอนนั้นเขาบอกในเมืองไทยมีอยู่ ๒ คน มีเขากับหมออะไร มี ๒ คน ในเมืองไทยที่ผ่าตัดสมองได้

แล้วเขาพูดเอง เวลาเขาพูดก็บวงในนะ พูดกับพี่น้อง เขาบอกว่าเราเป็นหมอที่มีชื่อเสียงมาก ที่ผ่าตัดสมองได้ เขาพูดเล่นหรือพูดจริงก็ไม่รู้นะ แต่ให้กูคิดยา กูคิดยาไม่เป็น นิดยากันธรรมดา เขาทำงาน ไม่ต้องคิดยาไง ก็บอกให้เขาคิดยา นิดยาปกติ เขายังบอกเขาไม่ถนัดเลย แต่ผ่าตัดสมองนี่ เอามาเถอะ ทำไรก็ได้หมด

แล้วเขาพูดนะ เขาพูดบอกว่าสมัยนั้น โรงพยาบาลมีเยอะไซ้ใหม่ เราก็เข้าโรงพยาบาล ถ้าผ่าตัดสมองนะ เขาบอกเลย ในเมืองไทย เอ็งจะไปโรงพยาบาลไหนก็แล้วแต่นะ เขาต้องเรียก ๒ คนนี้เท่านั้น แต่ในปัจจุบันนี่จะมีมากขึ้น นี่มัน ๓๐ กว่าปีแล้วนะ เพราะเราบวชมา ๓๒ ปี

แต่ที่เขาเล่าให้ฟังตอนที่เรายังไม่บวช สมัยที่ยังไม่บวชเขาพูดให้ฟังอย่างนี้ เพราะพี่ชายเพื่อนใจ ก็นั่งคุยกันๆ เขาเล่าให้ฟัง อะไรที่ฟังแล้วมันฝังใจมันจะฝังมาจนเดี๋ยวนี้ ตอนนั้นที่เขาพูดอยู่ เขาบอกว่าในเมืองไทยมีหมอที่ผ่าตัดสมองเป็นอยู่ ๒ คน คืออะไร กับเขา ๒ คนเท่านั้น ที่ผ่ากะโหลก นี่เราพูดถึงความชำนาญ เห็นใหม่ ภาคปฏิบัติก็เหมือนกัน

คูลี คู่ว่าพระพุทธเจ้าตั้งเอตทัคคะ องค์หนึ่งก็อย่างๆ แล้วคุณะ พระอนุรุทธะ พระพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอุบาลี เป็นเอตทัคคะทางวินัย พระอุบาลีเป็นคนถามขึ้นมาไง เพราะพระพุทธเจ้านิพพานแล้วไม่ใช่หรือ นิพพานหรือยัง นอนนิ่งอยู่ที่นี่ พระอนุรุทธะบอกยัง ก็นั่งกันอยู่ที่นี่ พระอนุรุทธะบอกยัง

ตอนนี้พระพุทธเจ้ากำลังเข้าปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน เห็นใหม่ ก็นั่งคุยกันอย่างนี้ แต่ความชำนาญ ที่นี้ย้อนกลับมาที่เทวดามีกี่ชั้น แต่โดยหลักแล้ว ชั้น ๕ แต่ถ้าความชำนาญนะ เวลาเราพูดตอบปัญหาเราหวังตรงนี้ หวังตรงที่ว่า อาจารย์นี่พูดอย่างนี้ อาจารย์นั้นพูดอย่างนั้น แล้วใครถูกใครผิดใจ แต่เราไม่ได้พูดถึงความชำนาญเฉพาะทาง

ถ้าความชำนาญเฉพาะทาง เห็นใหม่ คุณติ เช่นหลวงปู่ชอบท่านก็สอนแต่เรื่องพิจารณากาย หลวงปู่คุณย์ก็สอนไปอีกอย่างหนึ่ง เห็นใหม่ แต่สุดท้ายแล้วเป้าหมายคืออันเดียวกัน หลวงตาท่านสอนแบบเปิดกว้างมากเลย เพราะหลวงตาท่านผ่านมา

หลวงตานี้ เราได้ยินว่าหลวงปู่คำดีท่านพูดกับหลวงตาว่าเป็น “ธัมมปฏิสัมภิตาญาณ” นี้ได้ยินมาจากว่าพระพุทธรูปท่านมานะ ว่าหลวงปู่คำดีท่านเป็นคนพูดเองว่าหลวงตาเป็นพระอรหันต์ประเภท “ธัมมปฏิสัมภิตา” คือแตกฉานในธรรม

แล้วดูหลวงตาเทศน์ตี คำสอนหลวงตาจะกว้างขวางมาก แล้วใครฟังนี้จะได้ประโยชน์มาก แต่องค์อื่นไม่ถนัดใจ พุทธธรรมะได้เหมือนกัน แต่เฉพาะ หรือเฉพาะส่วนพูดได้เฉพาะตรงนั้นๆ แต่หลวงตานี้ โอเพ่น(Open)เลย ไปได้ทั่ว นี่ไง ความถนัด ฉะนั้นตรงนี้เราฟังไว้ ถ้าครูบาอาจารย์ที่เปิดกว้าง ที่ได้กว้างขวางเทศน์ให้เราฟัง เราก็ฟังเป็นคติธรรมของเรา คติของเรา แล้วถ้าไปถามครูบาอาจารย์องค์ไหน ถ้าเป็นของจริงนะ ถ้าของไม่จริง เขาจำตำรามาพูด มันจะมีตรงนี้นิดหนึ่ง เวลาเรื่องธรรมะไง เทวดามีก็ขั้น จบ

ถาม : มีการทำสมาธิแบบใด ที่ไม่ต้องเริ่มด้วย วิตก วิจาร หรือไม่คะ?

หลวงปู่ : เราจะตอบกลับนะ มีการทำสมาธิแบบใดที่ไม่ทำจากจิตเราไหม สมาธิเกิดจากธาตุอย่างอื่นหรือ สมาธิเกิดจากวัตถุสิ่งใด สมาธิเกิดได้ที่จิตของคนเท่านั้นนะ ที่นี้สมาธิเกิดที่จิตของคนได้ เราไม่กำหนดขึ้นมา มันก็ต้องวิตก วิจารขึ้นมา ที่นี้คำว่าวิตก วิจาร วิธีการทำสมาธิแบบใดที่ไม่ต้องเริ่มต้นด้วยวิตก วิจารได้ไหม

เวลาเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เป็นวิตก วิจารไหม เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิคือใช้ความคิด อานาปานสติ กำหนดลมหายใจ ถ้าเราไม่ตั้งใจกำหนดลมหายใจ วิตก วิจาร ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ มันเป็นบัญญัติของพระพุทธเจ้า ว่าปฐมฌานมันประกอบไปด้วย วิตก วิจาร ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ ปฐมฌาน เห็นใหม่ วิตก วิจาร จิตสงบขึ้นมาเป็นปฐมฌาน พอเกิด ปิติ เห็นใหม่ สุข ปฐมฌาน ทุติยฌาน จตุตถฌาน เอกัคคตารมณ์ จิตตั้งมั่นเป็นจตุตถฌาน ฌาน ๔

เวลาขึ้นไปมันจะแบ่งเป็นชั้นๆ ขึ้นไป แล้วมันมีหยาบมีละเอียดมาก ถ้าอธิบายบ๊อบ คนจะยึด ฉะนั้นเราใช้คำว่า คำถาม ขอดถามกลับนิดหนึ่งว่า วิตก วิจาร มันเป็นสิ่งที่เราเข้าใจผิด หรือว่าเราเข้าใจว่ามันเป็นการที่ว่า ทำแล้วมันมีอุปสรรค มีอย่างไร ถ้ามี

อุปสรรค เราเข้าใจว่า วิตก วิจารณ์เป็นอุปสรรคกับเรา เราก็จะหลบหลีกว่าไม่อยากให้มี วิตก วิจารณ์ แต่ความจริง ทำอะไรก็เป็นวิตก วิจารณ์หมด

กำหนดลมหายใจ เรากำหนดลมหายใจ เป็นวิตก วิจารณ์ใหม่ เป็น ถ้าไม่มีวิตก คือว่าเราไม่รับรู้ วิตก วิจารณ์หมายถึงการรับรู้ วิตกขึ้นมา วิตกหมายถึงว่าเหมือนกับเรารับรู้สิ่งใด นั่นคือวิตก เขาเรียกจิตมันรับรู้ มันแบก นี่ไง พระอรหันต์ ที่ว่าจิต หลวงตาท่านพูดมา ธรรมชาติของท่าน เวลาท่านเสวยอารมณ์ เหมือนกับไปแบกท่อนซุง ท่านพูดบ่อยเมื่อก่อน เห็นไหม

เหมือนไปแบกท่อนซุง นี่จิตที่สะอาดแล้วนะ ความคิดมันหนัก ความคิดที่ออกมันเสวยอารมณ์ เหมือนเราต้องแบกท่อนซุง ท่อนซุงหนักไหม ที่นี้ความคิดของเราเหมือนกับความคิดเราเป็นอันเดียวกัน มันก็คล่องตัวใช่ไหม แต่จิตที่เป็นธรรมชาติ เวลา มันจะออกเป็นความคิดที่ว่า ที่ขั้น ๕ ที่จะเอามาสื่อสารกัน มันเหมือนกับแบกท่อนไม้ท่อนซุงเลย

ที่นี้สติมันถึงพร้อมมาตลอดใจ ที่นี้ปกติจิตเรา ปกติปุณฺณเรา เราจะทำสมาธิ ถ้าเราไม่วิตกขึ้นมา มันก็เหมือนกับเราไม่ได้ทำสิ่งนั้นไง ถ้าเราไม่ได้ทำสิ่งนั้น เราไม่ได้วิตกขึ้นมา เริ่มต้นของเหตุที่จะเป็นสมาธิไม่มี เราจะเป็สมาธิใหม่

ที่นี้คำว่าวิตก เราไม่ต้องไปคิดว่าวิตกมันจะเป็นอุปสรรคอย่างไร คือ เราเริ่มคิด นั่นคือวิตกขึ้นมา ความคิดทั้งหมด ถ้าพูดอย่างนี้เราก็ต้องมาบัญญัติศัพท์ ก็ต้องมาอธิบายศัพท์ ว่าวิตกมันคืออะไร วิจารณ์มันคืออะไร วิตกคือความนึกขึ้นให้มี วิจารณ์คือการแบ่งแยก นึกขึ้นมา นึกอะไร นึกพุทโธ วิจารณ์ เห็นไหม วิตก วิจารณ์

วิตก วิจารณ์มันเกิดมาจากไหน คนตายไม่มีวิตก วิจารณ์ ศพไม่มีวิตก วิจารณ์ วิตก วิจารณ์เกิดจากจิตเรา ที่นี้เกิดจากจิตเรา มันจะต้องมีวิตก วิจารณ์ กำหนดอะไร นั่นคือวิตกขึ้นมาทุกอย่าง แบบใดที่ไม่ต้องเริ่มจากวิตก การเริ่มจากวิตก คือมันเป็นเรื่องที่จะต้องเป็นไป ที่นี้เราไม่เข้าใจว่าทำไมถึงว่าไม่ต้องการวิตก วิจารณ์ เพราะเราเข้าใจว่าอย่างไร ถึง..(เขียนมาใหม่เขียนซ้ำมา เขียนมาอีกทีหนึ่งว่าทำอะไรที่ไม่ต้องวิตก วิจารณ์ ได้หรือไม่คะ)

วิตก วิจารณ์หมายถึงว่า ถ้ามันวิตกจริต สิ่งที่เราไปวิตก คือไปกังวลกับสิ่งนั้น มันก็ให้โทษกับเรา วิตกจริต เห็นไหม บางคนวิตกจริตนะ อะไรก็แบกหมดเลย วิตกจริต เรา

จะไปแบกให้มันเป็นทุกข์กับเรา อันนั้นไม่ใช่ อันนั้นมันเป็นกิเลส กิเลสเพราะว่าเราไปทุกข์ร้อน

แต่ตอนนี้เราคิดถึงกรรมะ เราวิตกสิ่งที่มันจะเป็นปยุมนุ่ วิตกขึ้นมาเพื่อเห็น หาเหตุหาผลไง พอหาเหตุผลนะ เราไปถึงเหตุผล เหตุผลคืออะไรรู้ไหม เราหาเหตุผลมา วิตกขึ้นมาๆ นึกพุท นึกโซ หรือว่าใช้ปัญญาอบรมสมาธิก็วิตกขึ้นมา วิตกแล้วก็พิจารณา วิตกพิจาราคือว่าสิ่งที่คิด สิ่งที่เป็น เราคิดขึ้นมา เราอยู่กับมัน มันเป็นจริงหรือเปล่า มันไม่จริง

พอสิ่งไม่จริง ไม่จริงเรายึดทำไม เรายึดก็เป็นทุกข์ หรือเราไปคิดก่อน คิดว่ามันจะเป็นอย่างนั้น จะเป็นอย่างนี้ เราไปให้ค่าเอง คือเราหลงความคิดเราเองไง พอพิจารณาขึ้นมา พอมันเห็นโทษของมัน มันก็เริ่มปล่อยเห็นใหม่ ปล่อยหมายถึงว่า เราวิตก พิจารณา หมายถึงว่า เหมือนน้ำ น้ำปกติมันมีอยู่ใช่ไหม เราเข้าใจว่าน้ำบริสุทธิ์นั้นคือน้ำบริสุทธิ์ใช่ไหม แต่เวลาเราคิดขึ้นมา น้ำนี้มันเป็นแคง เป็นน้ำแคง เป็นสิ่งต่างๆ เพราะมันมีอารมณ์ความรู้สึก รวมเข้าไปด้วย

น้ำแคง มันให้รสเผ็ด รสขม รสเปรี้ยว รสหวาน เห็นไหม อารมณ์ความรู้สึกเรา อารมณ์ปกติเรามันก็เป็นทำให้โทษกับเราไง คิดว่าเขาว่าเรา คิดว่าเขาชมเรา คิดว่าเขาติเตียนเรา ทุกข์ละ แต่เราวิตกเหมือนกัน น้ำเหมือนกัน น้ำเหมือนกัน แต่ถ้าเป็นน้ำสะอาด เห็นไหม น้ำที่ไม่มีรสชาติ น้ำจืดสนิทดี เป็นธรรมชาติ นี่ไง มันก็ต้องวิตก พิจารณาขึ้นมา เพื่อให้เป็นน้ำดี

ฉะนั้นถ้าเราไปวิตก พิจารณาเป็นน้ำ ยิ่งเป็นน้ำกรดด้วยมันกัดหัวใจเลยนะ วิตกมันเป็นน้ำกรด วิตก ประสาเราแบบว่า เหมือนกับคำริ เหมือนกับความคิด ก่อนจะคิดมันต้องมีตัวนี้ แล้วถ้าเราไม่เอา มันจะทำอย่างไร เพียงแต่ถ้ามันเป็นจิตของเราเองใช่ไหม ถ้าเราวิตกแล้วมันเป็นความทุกข์ วิตกแล้วเป็นความกังวล อันนั้นเราค่อยแยกแยะ

เราบอกเราไม่วิตกมัน เราจะนึกพุทโทเฉยๆ ใจ ค่อยๆ ทำไป มันเป็นจิตนะ คำว่าจิตหมายถึงว่า ตัวอย่างเรานี่ เราชอบไม่เหมือนกัน เราเห็นคุณค่าของไม่เหมือนกัน เราพูดบ่อยนะ บ้าห้าร้อยจำพวก ชมรมอะไรก็บ้าไอนั้นแหละ ชมรมนกเขาก็บ้านกเขา มันบ้ามันบ้าหมด แต่เวลาเข้าชมรมเขา เขาว่าดีหมดนะ เพราะเป็นความที่เขาชอบ ชมรมรถก็บ้า รถนะ รถใหม่ๆ เขาไม่ซื้อนะ จะซื้อรถเก่าๆ เอามาขับก็ขับไม่ได้ ไปไหนก็ไปไม่รอด แต่

มันก็มีความสุขของมันนะ(หัวเราะ) บ้าห้าร้อยจำพวก ถ้าวิตกกังวลว่านั่นมันไม่ดี เราก็รักษาใจเรา

ถาม : หนูเป็นแม่บ้าน และเป็นผู้ดูแลเงิน เวลาหนูเอาเงินไปทำบุญโดยที่ไม่ได้บอกสามี แล้วสามีจะได้บุญไหม หลวงพ่อช่วยแนะนำวิธีทำบุญที่จะได้ทั้งคู่ด้วย

หลวงพ่อ : มันได้อยู่แล้ว เพราะ มันได้อยู่แล้วหมายถึงว่า เวลาเป็นสามีภรรยา กัน เขาถือว่าเป็นบุคคลคนเดียวกันใช่ไหม บุคคลคนเดียวกัน แล้วเรา พอเราเอามาทำบุญ เขาได้บุญอยู่แล้ว แต่ถ้าได้บอกเขา แล้วเขาอนุโมทนาด้วย บุญมันเพิ่มมากขึ้นอีกเยอะเลย

นี่เพียงแต่ว่ามันเป็นปัญหาใจ โทษนะ เรื่องสังคม คู่สร้างคู่สม โอ้โฮ รักกัน ทำอะไรเห็นดีเห็นงามกันหมดเลย คู่ทุกข์คู่ยาก ทำอะไรขาดตกบกพร่องก็ช่วยเหลือกัน คู่ทุกข์คู่ยาก คู่สร้างคู่สม คู่เวรคู่กรรม บางทีคู่เวรคู่กรรมนะ พุดแล้วไม่อายเลย แม่เรากับเดี่ยวเราเอง แม่ชอบทำบุญมาก แต่แม่ทำบุญนะ

ที่นี้ความเห็นของเดี่ยว เดี่ยวเป็นคนดีนะ เดี่ยวเป็นคนดีคนหนึ่ง คนชื่อที่ในตลาดโพธารามนี้เขารู้จัก เสียไปแล้ว เดี่ยวเป็นคนชื่อ เป็นคนดีมาก แต่ไม่ทำบุญ เป็นประธานสร้างโรงเรียนนะ แต่ทำบุญไม่เอา ที่นี้พอแม่ทำบุญ พอแม่ทำบุญแล้ว ด้วยความคิดใจ ความคิดแบบโลก ถ้าแม่ทำบุญแล้ว แม่ต้องเป็นคนดี อยู่ในบ้านต้องไม่บ่น ต้องไม่ว่าใคร

ที่นี้อยู่ในบ้านมันบ่นมันว่า เขาบอกว่าทำบุญแล้วเป็นอย่างนี้ได้อย่างไร เขาขัดแย้งกัน ความขัดแย้งกันอย่างนี้ มันขัดแย้งโดย คนคิดดีเหมือนกันแต่คิดอยู่คนละทาง

ที่นี้เวลาเราทำบุญ เหมือนกันนะ พุดอย่างนี้แล้วเราพุดถึงข้อเท็จจริงนะ มีลูกศิษย์มาเล่าให้ฟัง ลูกศิษย์เราบอกเองว่าพ่อแม่เขาเองเลย เวลาเขามาทำบุญ โทษนะ เขาบอกเอ็งไปทำทำไม พระนี่นอนอยู่เฉยๆ ไม่ทำอะไร คนจีนเหมือนกัน เอ็งไปทำบุญทำไม ค่าแล้วค่าเล่าณะ แต่เขาศรัทธาเขามา

นี่เราจะบอกว่า ถ้าไปทำบุญอย่างไร ถ้าเขาพัฒนาแล้ว เราบอกด้วยกัน เห็นใหม่ อย่างเช่นเราป่วย ป่วยมากเลย ทุกคนก็อยากให้เราได้บุญใช่ไหม เราไปวัดไม่ได้แล้ว เขาก็จะเอาสังฆทานมาให้เราอธิษฐาน แล้วไปทำบุญให้ เพราะเราป่วย

ทีนี้ถ้าพูดถึงสามี ถ้าพูดถึงเขาไม่ป่วยหรือก นี่เราเปรียบเทียบให้เห็นเฉยๆ ว่าถ้าเขาช่วยด้วยอะไรด้วย มันก็ดีขึ้น ไอ้อย่างนี้มันอยู่ที่เรา เราต้องสังเกตดี สังเกตว่าสามีเราเห็นดีกับเราไหม ถ้าสามีเห็นดีกับเรานะ ง่ายๆ เลย ถ้าสามีไม่เห็นดีกับเรา จะบอกเลยนะ เงินนี้หายากนะ เอาไว้ใช้จ่ายในบ้าน เอาไปทำบุญหมดเลย โอ๊ย ยุ่งเลยนะ อย่างนี้ก็เยอะ

มีพวกลูกศิษย์มาเล่าให้ฟังเยอะ แบบว่าจะทำบุญนี้ต้องเก็บไว้ต่างหากส่วนหนึ่ง แล้วเรามาทำบุญกัน ถ้าไม่อย่างนั้น ถามทำไมคิดอย่างนั้น วัตถุประสงค์มันไม่เท่ากัน แล้วเราไปอยู่ด้วยกัน บางที เราเข้ามาธรรมะแล้ว พวกเรานี่เป็นลูกศิษย์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นชาวพุทธ

ทีนี้ถ้าเราเข้าใจเรื่องธรรมะแล้ว เราต้องเอาตรงนี้มาเปรียบเทียบ แล้วเราก็ดูดี สามีก็ดูภรรยา ภรรยาดีดูสามีว่าความเห็นตรงกันไหม ความเห็นความรู้สึกอันเดียวกันไหม ถ้าอันเดียวกันนะ พูดด้วยกัน ชัดเจนได้สบายเลย แต่ถ้าไม่ได้ ทำไปแล้วเขาวิตกกังวล เขามีความคิดอย่างไร เราก็ต้องใช้อุบายอย่างที่ว่า อุบายเราทำของเรา แล้วอุทิศให้เขา มันเป็น แล้วเวลาเขาจะ เห็นไหม

หลวงตาพูดถึงบ่อย เห็นไหม ไอ้ลูกศิษย์หลวงตา เอ้าแก๊ๆ ลูกชายลูกสาวไปเรียกร้องเท่าไรก็ไม่ยอมมาเห็นไหม พอเจอหลวงตาคนเดียวเท่านั้น เดี่ยวนี้มาหาหลวงตาทุกวันเลย ลูกมาไม่ทันเลย แต่ก่อนเขาคิดอย่างหนึ่ง แต่พอเขาพัฒนาแล้วเขาคิดอีกอย่างหนึ่ง ไอ้ตรงนี้นั้นสำคัญนะ ใจคนนี้นั้นเปลี่ยนแปลงได้ มันพลิกแพลงได้

ใจนี้สำคัญมากเลย ใจถ้าเรายังคือ ใจยัง มารยังครอบงำอยู่นะ เราก็มีความคิดอย่างหนึ่ง ในการปฏิบัติก็เหมือนกัน พระปฏิบัติก็เหมือนกัน ถ้าเรายังเห็นว่าเราทำถูกต้องดีงามอยู่ มรรคหยาบ ความดีเล็กๆ ความดีของเราดีทั้งนั้น ขยันหมั่นเพียรดีหมด แต่เวลา มันพัฒนาขึ้นไปนะ เราไม่พัฒนาขึ้นไป เราจะทิ้งตรงนั้น ไม่ได้ เหมือนเราคิด

เรามาจากแพ เราจะขึ้นบก เราบอกแพเราดีมากเลย อุตส่าห์ผูกมาอย่างดีเลย แพนี้รักมากเลย กอดแพอยู่นั่นนะ ขึ้นบกไม่ได้ มรรคหยาบเป็นอย่างนั้นนะ มันพัฒนาของมันได้ มรรคหยาบมรรคละเอียด แต่! แต่อย่าให้กิเลสหลอกนะ เวลามันจะไม่เอาไหนนะ มันบอกว่ามรรคละเอียด คือมันยังไม่ทำอะไรเลยไง ทำข้อวัตรแล้วมันลำบากใจ นอนสบายนี้มรรคละเอียดไง มีการภาวนา ไอ้ กิเลสมันพลิกแพลงมาก ไอ้เรื่องอย่างนี้นะมันมี

เวลาหลวงตาท่านเทศน์เราจะจำ จำแล้วเราสะท้อนใจ มันมีที่ว่า มีครอบครัวๆ หนึ่ง มีทำบุญกุศลกันมาก เป็นนายพราน นายพรานไฉ่ยงสัตว์ มีครอบครัว แล้วทำบุญด้วยกัน ทุกคน ภรรยาทำด้วยความตั้งใจ สามมีขัดแย้ง สุดท้ายแล้วภรรยาเกิดเป็นลูกเศรษฐีที่อยู่บนปราสาท ๗ ชั้นไง แล้วสามีก็ไปเกิดเป็นนายพรานป่า เห็นไหม แล้วยังแบบว่าหาเนื้อสัตว์เข้ามาขายในตลาด ภรรยาอยู่บนปราสาทชั้น ๗ เพราะเคยเป็นสามีภรรยากันมา รักมาก

เวลาเห็นสามีมา แอบบอกคนใช้เลย บอกว่าจะลงไปทำธุระส่วนตัว ลงไปถึงภรรยาขอไปด้วย หนีกันไปเลย เคยเป็นสามีภรรยากันมา พูดด้วยความเห็นต่างกันนี้ไง ภรรยาเกิดเป็นลูกเศรษฐี อยู่ปราสาท ๗ ชั้น สามีไปเกิดเป็นนายพรานป่า มี!

ดูไฉนก็เหมือนกัน ไฉนที่ว่า พระที่ไปฉันในบ้าน แล้วสามีภรรยา เห็นไหม สามีเป็นนายช่างเจียรระโน แล้วพอติศษัตริย์ให้เจียรระโน ก็เอาแบบแก้วผลึกมาให้เลยนะ ทีนี้มือทำอาหารอยู่ มันเปื้อนเลือด ก็รับแก้วนั้นแล้ววางไว้ แล้วทำอาหารนั้นเพื่อจะถวายพระ พอทำอาหารไป ทำอาหารอยู่ ไฉนกระเรียนมันเห็น เลอะเลือด มันก็นึกว่าเป็นอาหาร มันก็มาจิกกิน กินเข้าไปเลย พอกินเข้าไปเลย นายช่างก็ทำอาหารเสร็จถวายพระ จะมาดูแลแก้วนี้ ไม่อยู่แล้ว

ก็ไปปรึกษากับภรรยา เห็นไหม ไปปรึกษากับภรรยา บอกว่าเราอยู่กับสามคน สามีภรรยากับพระองค์นี้ แล้วเรารับแก้วผลึกอันนี้ไว้ แล้วแก้วผลึกนี้เป็นของราชา ถ้าเราทำหายโดนตัดหัว ปรึกษากันว่าจะเอากันอย่างไร ถ้าอยู่กับสามคน ภรรยาไม่ได้เอาไป สามีไม่ได้เอาไป ก็มีพระเท่านั้น ก็มีพระเท่านั้น

ภรรยาใจสูงส่งนะ บอกอาจารย์ของเราดีดีมาก ไม่เชื่อว่าอาจารย์เอาไป ขอร้องไม่ให้สามีทำ สามีบอกไม่ได้ ถ้าเราเอาแก้วนี้มาไม่ได้ เราต้องตายกันหมด ทีนี้คนกลัวตาย ก็ถามพระ พระก็ตอบไม่ได้ ใหม่ๆ ที่พระเห็นนะ เพราะพระนั่งอยู่ตรงข้ามใจไหม พอวางไว้ เห็นนกกินพระก็เห็น แต่พระเป็นพระอรหันต์ พอพระอรหันต์ จะเอาชีวิต จะเอาตัวรอด กลัวเขามานกตายก็ไม่กล้าบอก ไม่บอก พอไม่บอกอย่างนั้น เขาเค้นอย่างไรก็ไม่ยอมบอก พอไม่ยอมบอกเอาเชือกมารัดคอ ถ้าไม่บอกต้องตาย รัดคอ เค้นเข้าไปเรื่อย จนถึงเต็มที่มันก็อาเจียนเป็นโลหิตเลย

พออาเจียนเป็นโลหิต นกตัวนั้นมันเห็นเลือด มันก็เข้ามากินอีก นายช่างกำลัง
โมโหอยู่ ตะนกตัวนั้นเลย พอตะนกตัวนั้น นกมันโดนตะที่เดียวมันก็ตายเลย พอตาย
พระท่านเห็นไขใหม่ ท่านก็สะกิดเลย

“เดี๋ยวๆๆ นกนั้นตายหรือยัง” บอก “ตายแล้ว มันยุ่งอะไรด้วยล่ะ”

“นกนั้นตายไขใหม่ ถ้าตายแล้วจะบอกว่าแก้วอยู่ที่ไหน”

“อ้าว บอกมาๆ” “อยู่ในห้องนกนั้น”

พอเขาผ่าออกมา อยู่จริงๆ เสียใจ เสียใจว่าได้ทำร้ายอาจารย์

คติธรรมอันดีดีมาก พระอาจารย์องค์นี้ปฏิบัติตนตั้งแต่วันนั้นขึ้นมา “ตั้งแต่
บัดนี้เป็นต้นไป จะไม่ยอมเข้าชายคาบ้านใครอีกเลย” บิณฑบาตตลอดชีวิต ตั้งแต่บัดนี้ไป
จะไม่ยอมเข้าชายคาบ้านใครเลย เพราะมันมีแต่โทษกับโทษ ไม่มีอะไรขึ้นมาเลย แล้วไม่
ยอมเข้าบ้านใครอีก ไม่ไปเหยียบบ้านใครอีกเลย พระองค์นี้ปฏิบัติตนขึ้นมา

แต่สามิถิ สามิถิเสียใจ เพราะอาจารย์ของตัว ตัวเคารพบูชา แต่ด้วยความกลัวตาย
พอตายแล้วตกนรกอเวจี แต่ภรรยาห้ามแล้ว ห้ามอีกก็ไม่เชื่อ เพราะทำบุญกับพระองค์นี้
มามาก ภรรยาไปเกิดบนสวรรค์ คูถิ แดกกันไปหมดเลย นี่ไง ในครอบครัว

เราจะบอกว่า ถ้ามีทฐิเสมอ เหมือนพระมีทฐิเสมอกัน ความเห็นเสมอกันจะมี
ความสุขมาก ในครอบครัวเรา แต่! ความคิดเรา เรายังควบคุมไม่ได้เลย ความคิดเราเอง
มันยังเดี๋ยวลี้วร้ายตลอดเวลา แล้วผ่านความคิดของสามิภรรยา ลิ่นกับพินมันต้อง
กระทบกันเป็นธรรมดา ลิ่นกับพินมันต้องมีแน่ๆ มันมีอยู่แล้ว โยมต้องคุยกัน

คูถิ คูสมมุติว่าถ้ามันเป็นไป เพราะเขาเขียนว่าแนะนำวิธีทำบุญให้ได้ทั้งคู่ด้วย
เห็นไหม ทั้งคู่ทั้งคู่ของโยมเอง โยมก็ต้องคุยกัน ของอย่างนี้ละ ใจคนมันเปลี่ยนแปลง
ตลอดเวลา ใจคนเหมือนช่างสารที่ตกมัน มันมีอำนาจมาก มันฟาดวงฟาดงาใส่เรา
ตลอดเวลา แม้แต่พระปฏิบัติ เห็นไหม เวลาตั้งใจนะ ถือธุดงค์วัตร เต็มที่เลยนะ เวลามัน
ไปทุกวันๆ เข้า มันชินชาเข้านี้ ขอฟ่อนขื่อนี้ๆ จนไม่เหลือสักข้อ เพราะฉะนั้นต้องเอาให้
จริง

ถาม : ตอนนั่งสมาธิแล้วฟังเทศน์ไปด้วย แล้วคิดตาม หรือให้ฟังเทศน์ ฟังเฉยๆ
คะ

หลวงพ่ : การภาวนานี้มันมีหลากหลายเนอะ ที่นี้การนั่งสมาธิ เวลาเราภาวนา
ส่วนตัวนะ ถ้าเราไม่ได้ฟังเทศน์ โยมเปิดวิทยุก็ได้ วิทยุหลวงตา ถ้าเปิดวิทยุหลวงตา วิทยุ
หลวงตานี้กลางคืนดีมาก ๆ นะ คีมาก ๆ เลย เทศน์พระสมัยนั้นนะ ฟังสิ เพราะธรรมอัน
นั้นมันเป็นแบบว่ามีดเชือดโค มีดเชือดโคหมายถึงอาวุธที่ใช้งานได้ประโยชน์มาก

ถ้าจิตเราสงบนะ จิตเราคินะ ฟังสิ มันสะท้อนใจมากนะ ละนั่นถ้าฟังธรรม เวลา
เราฟังธรรม เราฟัง สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ เราจะบอกเลยนะ ฟังเทศน์นี่นะเหมือนกับเรา
ซุบมือเปิบเลย ผู้ที่จะเทศน์ได้นี้ะ จะต้องปฏิบัติมาแทบเป็นแทบตาย รอดตายมาถึงมา
เทศน์ให้เราฟังนะ หลวงตาท่านบอกบ่อยนะ ๕ ปีในป่าเรา ใครมารู้มาเห็นอะไรกับเรา

๕ ปีในป่าของท่าน ท่านสมบุกสมบัน ท่านเอาชีวิตเข้าแลกมาตลอดนะ พอท่าน
เอาชีวิตของท่านแลกมาแล้ว ท่านถึงรู้จริงเห็นจริงมานะ แล้วท่านมาเทศน์อธิบายให้เรา
ฟังว่า กิเลสมันหลอกอย่างไร กิเลสมันมีเล่ห์กลอย่างไร มันหลอกหลวงเราขนาดไหน ท่าน
เอามาตีแผ่ให้เราฟัง ถ้าเราฟังอย่างนั้น ซุบมือเปิบจริงๆ นะ

เว้นไว้แต่เทศน์ที่ว่า ผู้ที่ไม่รู้จริง เอามาอ่านหนังสือ นำเปื่อ กูอ่านเองดีกว่า กูอ่าน
เองมันส์กว่าเยอะเลย ที่นี้ถ้าเราฟังแล้ว เราต้องฟังเทศน์ แล้วเราต้องคิดตามไหม หรือเรา
ฟังเฉยๆ มันอยู่ที่เทคนิคของเราไง ถ้าเราอยู่เฉยๆ นะ แล้วถ้าเราคิดตามไปนะ มันเหมือน
กำหนดลมหายใจเข้าออก หรือกำหนดพุทโธ

ไปหาหลวงตา หลวงตาจะบอกว่าให้กำหนดลมไว้อยู่ที่ปลายจมูก อย่าตามเข้า
และตามออก การตามเข้ากับตามออก เห็นไหม เวลาลมเข้า ลมเข้าลึกก็รู้ว่าลมเข้าลึก ลม
ออกลึก อันนี้มันเป็นคำโวหาร แต่เวลาปฏิบัติเรานะ กำหนดลมหายใจเข้าไป เราอยู่ที่
ปลายจมูกใช่ไหม กระทบลมหายใจเข้า เราก็อู้ ตั้งสติของเราอยู่ที่ปลายจมูก กำหนดไว้
เห็นไหม จุดใดจุดหนึ่ง

พอจุดใดจุดหนึ่งมันไม่เคลื่อน หลวงตาท่านเปรียบว่าเหมือนเรายืนเฝ้าที่หน้า
ประตู ใครจะเข้าบ้านเราเราก็เห็น ใครจะออกจากบ้านเรา เราก็เห็น ถ้าเราตั้งสติไว้ที่ปลาย

จุมก ลมเข้าก็รู้ตลอดเวลา รู้ที่ปลายจุมก ลมจะเข้าก็ให้มันเข้าไป ออกก็ให้มันออกไป สติเราพร้อมอยู่เห็นไหม สมาธิเป็นง่ายๆ นะ แต่เวลาลมเข้าเราก็ตามมันไปนะ

เวลาคนมาที่บ้านเรา มันมานะมันจะเข้าห้องไหน มันเข้าครัวเราก็ตามไปครัวด้วย เราเปิดหน้าบ้านไว้โล่งเลยนะ ถ้าคนอื่นเข้ามาขโมยเกลี้ยงเลย

นี่ไง ถึงว่า ย้อนกลับมาที่ว่า ถ้านั่งให้ฟังเทศน์ไปด้วย ต้องติดตามด้วยหรือเปล่าคะ?

เราไม่ต้องตาม แต่มันมีกรณีพิเศษ กรณีพิเศษ เช่น เวลาท่านเทศน์อยู่นะ คำเทศน์ของท่านมันสะกิดใจเรามาก แล้วปัญญาเราเกิด ปัญญาเราเกิดคือว่ามันเห็นจินตนาการตาม อย่างนี้เราใช้ได้ มันจะบอกตายตัวไม่ได้ไง สังกตได้ใหม่เวลาหลวงตาท่านตอบปัญหา ท่านจะบอกว่าบอกทุกแง่ทุกมุมไม่ได้ ถ้าบอกทุกแง่ทุกมุมได้ เพราะด้วยความเคารพศรัทธาใช้ใหม่ พวกเราเคารพศรัทธาครูบาอาจารย์เราใช้ใหม่

เราก็บอกอย่างนี้มันเป็นแง่มุมอย่างนี้ เวลาพอเราไปสะท้อนใจปั๊บ ปัญญามันเกิดขึ้นมา คือเราดูกรงวัลที่หนึ่งเขาให้สิบล้าน บอกไม่เอาจะเอาล้านเดียว คือเวลาจิตมันเป็นไป มันจะกว้างขวางไป มันจะเป็นไป เห็นไหม ถึงไม่บอกทุกแง่ทุกมุม

คำว่าเวลาไม่บอกทุกแง่ทุกมุม เวลาเราไปกระทบ เราไปรู้สิ่งใด มันจะได้ประโยชน์ได้มากไป ได้มากกว่าได้ดีกว่า มันต้องให้เป็นปัจจุบันของเราไป เห็นไหม ครูบาอาจารย์ท่านถึงบอก ท่านไม่บอกทุกแง่ทุกมุม ทุกแง่ทุกมุมมันคือสูตรสำเร็จ คือกรอบคือสิ่งที่เรายึดมัน แล้วเราจะบังคับให้จิตเราเป็นอย่างนั้น แต่ในการปฏิบัติ มันจะไม่ใช่ อย่างนั้นเด็ดขาด เราจะได้มากกว่านั้นก็ได้อีก เราจะได้น้อยกว่านั้นก็ได้อีก มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของเรา อยู่ที่ปัญญาของเรา มันจะใช้ได้มากได้น้อยแค่ไหน อันนี้มันเป็นประโยชน์กับเรา

ฉะนั้นถึงบอกว่าเว้นไว้แต่ แต่เวลาฟัง เราฟังเสียง เสียงเหมือนพุทโธแทน แล้วถ้าอะไรที่มันกระทบใจ เพราะฟังเทศน์ เวลาฟังเทศน์ไป คำเทศน์ไหนที่มันสะกิดใจเรา โอ๊ย เราจะขนลุกขนพองเลย แล้วก็ฟังไปนะ พอฟังเทศน์ครั้งใหม่ นะ โอ๊ย ทำไมตรงนั้น เราไม่เคยได้ยินล่ะ พอฟังครั้งใหม่มันก็จะได้คำใหม่

เหมือนเราฟังเทศน์เลย ทำไมเราฟังเทศน์ครั้งที่แล้วเราไม่ได้ยินตรงนี้ ได้ยิน! แต่จิตมันพัฒนา จิตมันดีขึ้น มันจะรู้ดีขึ้น มันจะฟังดีขึ้น มันจะไปเอาสิ่งที่ดีขึ้น เป็นปัจจุบันตลอด ถ้าอย่างนั้นปั๊บ เวลาเราภาวนา เราฟังเทศน์ เราภาวนา มันก็เหมือนกับต้นไม้พลาสติก ต้นไม้พลาสติกไม่ต้องรดน้ำ ไม่ต้องให้ปุ๋ย มันไม่ตาย

แต่ถ้าต้นไม้มีชีวิตนะ รดน้ำให้ปุ๋ยมันนะ มันโตขึ้น มันงอกงามขึ้น จิตเราภาวนาก็เหมือนกัน จิตเรามันมีชีวิต มันจะเอาสูตรสำเร็จ เอากรอบขนาดนั้น ต้นไม้พลาสติกใช้ไหม มันอยู่แค่นั้นแค่นั้นใช้ไหม วัดได้แค่นั้นก็แค่นั้นนะ อีก ๑๐ ปีวัดก็เท่าเก่าๆ แต่ต้นไม้มีชีวิตนะ ต้นไม้จริงๆ นะ เดือนเดียวมาวัดมันก็ผิดตาไปแล้ว มันโตขึ้นแล้ว

การปฏิบัติต้องเป็นต้นไม้แบบมีชีวิต มีสติไว้ตั้งไว้ พุคอย่างนี้แล้วเรา ประสาเรานะ เราสงสารมาก สงสารตรงไหนรู้ไหม พวกโยมนี้จะงง ถามอะไรหลวงพ่อดตอบไปนอกเรื่องทุกทีเลย ถามอะไรอย่าง หลวงพ่อดตอบอย่าง ไม่ใช่ตอบอย่างนะ เราเคยเป็นแบบโยมมาก่อน เราเคยมีอุปสรรคมาเยอะมาก แล้วเวลาเราไปยึดว่าอะไรที่เป็นกฎตายตัว อะไรที่มันเป็นอย่างนี้ แล้วมันกว่าเราจะมารู้นะ โอ้โฮ กว่าจะรู้ว่าอะไรจะปล่อย แล้วคำพูดอย่างนี้มันติดหมด ถ้ามีกิเลสมันติดหมด มันติดหมด

ทีนี้เวลาเราจะพูดอะไรแล้ว เราจะพูดอะไรเหมือนกับว่าเราห่วง เราห่วงโยมจะไปเสียเวลา โยมพอไปเจออะไรปุ๊บก็จะไปติดตรงนั้น เหมือนสวะ พ้นจากสิ่งติดพันอันนี้มันก็ไปติดพันข้างหน้า

แต่บางที่ยังพูดก็ยังคงจริงๆ เหมือนกัน เพราะหลวงตาท่านพูดอยู่ การปฏิบัตินี้ยาก อยู่สองประเด็น ประเด็นหนึ่งปฏิบัติครั้งแรกนี้ ก่อนจะเป็นโศคาบันสมบุกสมบันมาก พอได้โศคาบันปั๊บ สกิทา อนาคา ไปได้เรื่อยๆ แล้วมันจะไปยากช่วงสุดท้าย พอถึงอนาคาปั๊บแล้วมันจะขาดช่วงกัน

เหมือนเราจับเชือกเห็นไหม ชั้นอย่างหยาบ ชั้นอย่างกลาง ชั้นอย่างละเอียด เป็นเส้นเชือกเราสาวเข้ามา มันจะถึงปลายเชือกได้ พอถึงปลายเชือก มันจะไม่มีสาวต่อ มันหลุดแล้ว พอจิตมันพัฒนาเข้าไปนะ จนอนาคา มันจะตัดอสุภะ หมายถึงว่ามันจะตัดข้อมูล ปฏิหาระ กามราคะ

กามราคะนี่นะ สังเกตได้ไหม (โทษนะ นี่เป็นมุมมองของเรานะ) บางคนผู้ชาย หล่อมากเลย ได้ผู้หญิงไม่สวยเลย บางคนผู้หญิงสวยมากเลย ได้ผู้ชายไม่เอาไหนเลย ทำไมเขาชอบของเขาอย่างนั้นละ นี่คือข้อมูลของเขา นี่คือความชอบของเขาใช้ไหม นี่ก็เหมือนกัน ปฏิฐะ มันก็คือข้อมูลของใจ มันจะเกิดจากรานี้ เราชอบใคร พอใจใคร มันก็เกิดจากข้อมูลของเรา

ปฏิฐะ กามราคะ มันไม่เหมือนกันทุกคนนะ พอเรา ข้อมูลอันนี้ ระบบขั้น ๕ ใจ “ขั้นธ้อย่างหยาบ ขั้นธ้อย่างกลาง ขั้นธ้อย่างละเอียด” พอถึงขั้นธ้อย่างละเอียด แล้วมัน ทำลายหมด ทำลายข้อมูลนั้นหมดเลย จิตเดิมแท้นั้นผ่องใส ผ่องใสโดยอวิชา ข้อมูลนี้ ไม่มีแล้ว กามราคะไม่มีแล้ว แล้วมันขาดช่วงจากปลายเชือกนั้นไป

พอขาดช่วงจากปลายเชือกนั้นไป เห็นไหม นี่ไง ครูบาอาจารย์ เราเอาจีปจาก หลวงตามาพูดบ่อย เห็นไหม หลวงปู่ฝั้น หลวงปู่คำดี หลวงปู่บัว ที่ว่าท่านติดอยู่นะ เพราะพอพ้นจากปลายเชือกนั้นไปมันก็ว่าง ว่างหมดเห็นไหม ว่างอยู่อย่างนั้น แล้วพอคุณ ธรรมะกันนะ ชัมมะสากัจฉา

เวลาหลวงตาท่านไปพูดนะ “อ้าว ว่ามาเลย” พิจารณากายปล่อยป๊ับ อ้าว โสคาบัน อ้าว พิจารณากายซ้มนั้นแยก อ้าว สกิทา พิจารณาอสุภะ ปล่อยป๊ับมันก็เป็น อนาคา แล้วพิจารณาเศษส่วน เศษส่วนคือว่าข้อมูลในจิต ปล่อยหมดเลย แล้วก็ว่างเลย “อ้าว ไปต่อสิ” “หมดแล้ว” อนาคานี้มันมีลึกลับอยู่ เพราะอนาคา ๕ ชั้น พอถึงอนาคา แล้วมันจะมีข้อมูลของมันอีกแล้วล้างไปอีก เข้าใจผิดได้ พอเข้าใจผิดว่ามรรค ๔ ผล ๔ แล้ว แล้วมันจะไปคาอยู่อย่างนั้น นี่ไงมันว่างหมดๆ ความว่างไม่ได้กำจัด หลวงตาท่านมี ประสบการณ์ท่านถึงมาสอนตรงนั้น

นี่จะบอกว่าการปฏิบัติมันยากอยู่ ๒ ส่วน ประเด็นหนึ่งข้างต้นนี้กับครั้งสุดท้าย แล้วข้างต้นนี้คือพวกเราไง ข้างต้นๆ แล้วข้างต้นเราก็คือเป็นอย่างนี้มาก่อน สมบุกสมบัน มากนะ เราสมบุกสมบันมาก่อน โอ้โฮ คือปฏิบัติไปนี่ ร้อยทั้งร้อยผิดพลาด เห็นไหม

มีคนมาถาม เขาห่วงมาก ห่วงกลัวจะปฏิบัติผิด อย่างใดบ้างที่ปฏิบัติแล้วไม่เป็น สัตว์พตปรามาส เราบอกว่าสัตว์พตปรามาสทั้งร้อยเลย ทั้งร้อย! ทั้งร้อย!! ไม่มีไม่ สัตว์พตปรามาสเลย คือไม่มีถูก! ผิดหมดเลย! เพราะพวกเรานี้เป็นปุถุชน พวกเรามีกิเลส

ในหัวใจใหม่ แล้วเราเริ่มที่จะบังคับบัญชามัน แล้วมันต่อสู้เรา มันเอาอะไรมาไม่ผิด ผิด
ทั้งนั้นแหละ

แต่พอผิดแล้วเราค่อยๆ หาใจ ค่อยๆ หา เหมือนเขาพูด (ไอ้นี้เลย) ขุดโบราณคดี
อะไรนั่นแหละ โอ้โฮ เขาต้องขุด เขาต้องค่อยๆ เขาต้องหาอะไรที่มันถูกต้องดีงาม อย่าง
ที่ว่า หนึ่ง อยู่กับผู้รู้ สอง สติพร้อม จะไม่เสีย ความรู้สึกเรานี้รักษาไว้ แต่นี้พอเราไปเห็น
นิมิต เราจะเห็นสิ่งใด ความรู้สึกนี้ไม่มีแล้วนะ เพราะความรู้สึกเรามันไปเห็นนิมิต มันไป
รู้ที่ข้อมูลใจ

ถ้าเราไม่มีสติไว้ พอรู้อะไรนี้ เรารู้ๆ เราเก่ง มันไปหมดแล้ว พอไปหมดแล้ว เรา
ส่งออกแล้ว แต่ถ้าพอเรามีสติปั๊บนะ กลับมาที่พุทโธ กลับมาที่ตั้งนะ ภาพที่เห็น มันก็ดู
เก๋ๆ จีนๆ กับมัน มันก็เห็นอยู่ แต่ไม่รับรู้ แต่ถ้าจิตมันตินะ มันหายหมดเลย ถ้าอยู่ที่นี้
พออยู่ที่นี้ปั๊บนะ เพราะเราทำอะไร ต้องถามว่าเราทำอะไร เราทำสมาธิ เราต้องการให้จิต
สงบ สิ่งใดที่รู้เห็นมันปล่อยออกมา ก็เป็นตัวมัน ก็จิตสงบ

กำหนดพุทโธมันก็สงบ “ถ้าอยู่กับผู้รู้ อยู่กับสติ ไม่มีเสีย แล้วพัฒนาตลอด”

แต่โดยสามัญสำนึกของพวกเรา พอรู้อะไรนะ โอ้โฮ อยากรู้อยากเห็นอยากเป็น
อยากไป กิเลสมันหลอก ยากมาก เพราะเราไม่เคยรู้เคยเห็น พอเราไปรู้ไปเห็น เราก็ว่าเรา
รู้เราเห็น มันยากตั้งแต่ตอนเริ่มต้น เริ่มต้นหนึ่ง แล้วก็ขั้นสุดท้าย เวลานั่งฟังเทศน์แล้ว ฟัง
เทศน์ไป ไม่ต้องตาม ถ้าเรา.. เพราะฟังเทศน์มันรู้อยู่แล้ว คำพูดนะ จับไว้ๆๆ แต่ถ้าเวลา
มันสะท้อนใจใจ

โธ่ คำพูดนะ เทศน์ทั้งกัณฑ์เลยนะ บางคำมันสะท้อนใจมาก พอสะท้อนใจมาก
ปัญญาเรามันจะหมุนใจ ปัญญาเราจะหมุนแล้ว พอมันสะท้อนปั๊บนะ มันมีความคิด มี
ความรู้สึก ปัญญาเราจะหมุน พอปัญญาเราหมุน เราปล่อย เราตามสติไป ปัญญาเรา
หมุนรอบหนึ่งก็คือว่างานของเราเกิดแล้ว

คือแต่เดิมมานี้ เราขอเงินพ่อแม่ทุกวันเลย แบบมี้อๆ แต่พอเราเป็นเอง เราหาเงิน
เป็น ต่างกันนะ ถ้ากรณีอย่างนี้ เราให้มันเคลื่อนไปได้ แต่กรณีเรา เราหยุดไว้ แต่! แต่เป็น
เทคนิคนะ ลองกลับไป เอาใหม่ กลับไปฟังเทศน์แล้วตามไปเลย คิดตามไป ตามเทศน์ไป

แล้วมันดีไหม แล้วก็อยู่เฉยๆ นี่มันดีไหม ถ้าตัวเองทดสอบได้แค่นี้ผลมันจะตอบตัวเองได้เลย ปัจจัยตั้ง รู้เฉพาะตนเลย สันติภูมิจิโก ของคนๆ นั้นเลย

ถาม : การพิจารณาอสุภะ จะสามารถพิจารณาได้ตอนไหนครับ ต้องรอให้จิตเป็นสมาธิก่อนหรือไม่ครับ?

หลวงพ่ : มันจะเป็นอย่างนั้นนะ ตามหลักมันเป็นอย่างนั้น จิตต้องเป็นสมาธิก่อน ทีนี้ถ้าจิตเป็นสมาธิก่อน เวลาเราพูด เราพูดส่วนใหญ่ใช้ใหม่ การพิจารณาอสุภะ ส่วนใหญ่แล้ว การพิจารณาอสุภะ ปุณฺณเขาพิจารณากัน ลูกศิษย์ ผู้ปฏิบัติใหม่เขาพูดอย่างนั้น ลูกศิษย์หลายคนนะ โทษนะ เวลาคุยกับเรา เขาแบบว่า เขากามระคะ เขาวิตกจริตใจ เจอผู้หญิงนี่สวยไปทั้งนั้น พอสวยปั๊บ เขารักษาตัวใช้ใหม่ เขาก็พิจารณาเป็นอสุภะ ว่าในร่างกายมนุษย์มันมีแต่ของสกปรกทั้งนั้น เขาก็รักษาตัวเขาได้ดีนะ พอรักษาตัวดี เห็นใหม่

เราจะบอกว่า เวลาพิจารณาอสุภะ ถ้าพิจารณาอสุภะ เรามาใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน ปุณฺณ หรือว่าเราคิดเอง คิดเพื่อเหนียวรั้งใจเรา แต่มันไม่เป็นอสุภะในธรรม ถ้าอสุภะในธรรม มันจะไปเกิดขึ้นอนาคามี ขณะการพิจารณากายของพระโสคาบัน การพิจารณากาย เราจะเน้นประจำว่า การพิจารณากายเป็นไตรลักษณ์ การพิจารณาอสุภะ จิตมันละเอียดกว่านั้น ละเอียดกว่านั้น เพราะพิจารณาอสุภะนะ

ดูสิ ในประวัติหลวงปู่ชา ในประวัติของอาจารย์จวน เห็นใหม่ ที่เวลาพิจารณาอสุภะ ต้องเอากระดูกข้างแขวนคอ แล้วเคี้ยวหมาก เห็นใหม่ ให้ลงมา ตอนพิจารณาอสุภะนะ นี่เป็นธรรมะนะ ไม่ได้พูดสิ่งที่ไม่น่าฟัง เป็นธรรมะ เวลาพวกเรามีเพศสัมพันธ์กันไปในั้นเป็นเฉพาะส่วนนะ

แต่เวลาพิจารณาอสุภะ เหมือนเราไปอยู่ในอารมณ์นั้นตลอดเวลา อยู่อารมณ์นั้นตลอดเวลา เราไปเผชิญหน้ากับมันนะ ผู้ที่พิจารณาอสุภะอยู่ พอถึงพิจารณาอสุภะปั๊บ มันเป็นเรื่องของกาม กามล้วนๆ เลยละ ต่อสู้กับกามนี้ ถ้ามีประสบการณ์จะรู้ ถ้าใครผ่านอสุภะมา ถ้าผ่านอสุภะ ถ้าไม่ผ่านอสุภะมา มันก็หลอกอยู่ตลอดเวลา

นี่คล้ายๆ ว่า เราจะพูดถึงว่า คำว่าอสุภะ อสุภะของเรา เราพูดเป็น ๒ กรณี กรณีหนึ่งเราเอามาใช้เพื่อเป็นประโยชน์กับปุณฺณ พูดได้ แต่ถ้าพูดถึงคำว่าอสุภะ เหมือนกับ

ทางวิชาการ ทางวิชาการศัพท์มันบอกถึงหลักการอันนี้ แต่เวลาศัพท์อย่างนั้น เรามาใช้ใน
พื้นฐาน ในเรื่องปกติธรรมดา มันต่างกันตรงนี้ไง

เราถึงว่า ถ้าพิจารณาอสุภะ เราพูดอย่างนี้เพราะว่าเราเทศน์ไว้เยอะ ถ้าเราพูด
ขัดแย้งกัน มันจะไปแบบว่า ธรรมะนี่นะ มันจะไม่มีขัดแย้งกัน มันจะไปทางเดียวกัน
เหมือนแม่น้ำมันจะไปไหลลงทะเลไปเหมือนกัน นี่เราพูดเรื่องอสุภะ การพิจารณากาย กับ
การพิจารณาอสุภะต่างกัน เราพูดไว้เยอะมาก เพราะเราเป็นคนอธิบายเอง

เพราะเรื่องนี้เราเห็นถึงพวกนักปฏิบัติ เวลาเขาคุยกันในสังคัมโลก เขาคุยกันแบบ
ว่า เหมือนกับ เหมือนแบงก์เลย แบงก์ใบนี้ร้อยบาท แบงก์ใบนี้ห้าร้อยบาท แบงก์ใบนี้พัน
หนึ่ง แบงก์ร้อย แบงก์ห้าร้อยแบงก์พันมันมีค่าต่างกันหมดใช่ไหม มันจะมีค่าเท่ากันได้
อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน การพิจารณากาย เพราะการพิจารณากาย สักกายทิฎฐิ ความเห็นผิด
ในกาย พิจารณาเห็นกาย มันไม่ใช่อสุภะหรอก มันเห็นกายนะ พอเห็นกายขึ้นไป เรา
พิจารณาไป กายมันจะเป็นวิภาคะ วิภาคะนี่คือการแยกส่วนขยายส่วน มันเป็นไตรลักษณ์
มันยังไม่ใช่อสุภะ อสุภะมันหนักหนากว่านี้

เวลาพิจารณากาย พิจารณากายจนเห็น กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มัน
แยกเป็นพระโสดาบัน พิจารณาซ้ำเข้าไปๆ ถ้าจิตมันสงบ พอจิตมันละลายลง น้ำเป็นน้ำ
ดินเป็นดิน ไฟเป็นไฟ ลมเป็นลม มันจะคืนสู่สภาพเดิมของเขา กายเป็นโพธิ จิตเป็น
ระจกใส ถ้าพิจารณาอย่างนี้ไป พิจารณากายอย่างนี้ไป แล้วพอจิตเป็นระจกใส นี่เป็น
สกิทา

แล้วถ้ายกขึ้นไป ถ้าพิจารณาอีกนะ นี่แหละอสุภะ ถ้าเจออสุภะนะ มันเยี่ยมไป
หมด อสุภะ พอถึงเวลาอสุภะ อสุภะเพราะ อะไร อสุภะเพราะเป็นธรรม แต่จิตโดยสามัญ
สำนึก หลวงตาท่านพูดไว้ละ เราฟังเทศน์แล้ว โอ้อโฮ สูดยอด ประสบการณ์ของจิตแต่ละ
ดวงนะ หลวงตาพิจารณาอสุภะ พิจารณาอสุภะ พิจารณาอสุภะจนไม่มีเลยนะ วางหมด
เลย อย่างนี้ ถ้าเป็นธรรมดา ทุกคนก็บอกว่าเราพิจารณาอสุภะจนปล่อยหมดแล้ว ทั้งๆ ที่
กิเลสมันหลอก

พอกิเลสมันหลอกบีบ หลวงตาท่านนี้ประสบการณ์ของท่านเอง เห็นไหม บอกแล้ว ผู้ที่ไปปฏิบัติธรรมมา แล้วมีประสบการณ์อย่างนี้ ท่านจะเอามาเทศน์ให้เราฟัง ชูมือเปิบเลย ถ้าพิจารณาอสุภะจนว่างหมด ว่างหมดเลย ด้วยวุฒิภาวะของท่านที่ท่านมีบารมี

“ว่างแบบนี้ไม่เอา ว่างแบบนี้ไม่มีเหตุมีผล”

นี่กิเลสมันหลอก ถ้าเราชะล่าใจ พอว่างอย่างนี้บีบเราก็จะปล่อย พอปล่อยจิตมันก็จะเสื่อม เสื่อมก็ออกมามันก็ยังมีกามอยู่อย่างเดิม ที่นี้จิตมันกำลังคืออยู่ เหมือนเรานี้ เงินเต็มเลย เราใช้ประโยชน์ เราจะซื้อของเป็นประโยชน์ได้ เราก็เพลินใจ ใช้เงินจนหมดเลย เงินไม่มีจะไปซื้ออะไร การภาวนาที่คืออยู่ ปัญญา มันหม่นอยู่ มันหม่นขึ้นมาจนกิเลสมันหลบ มันว่างไปหมดเลย เพราะพิจารณาอสุภะจนไม่มีอะไรเลย

พอไม่มีอะไรเลย ด้วยปัญญานะ ด้วยคุณสมบัติของท่าน ท่านบอกว่าเอาสุภะ เอาความสวยความงาม สิ่งที่สวยงามที่สุด สวยที่สุดก็อย่างที่เรากล่าวที่เราว่ายอดที่สุด ที่เราชอบที่สุด เอามาแนบกับจิตไว้ หลวงตาท่านบอกท่านทำอย่างนี้ เอาสุภะ เอาสิ่งที่เราเคยว่าสวยงาม ที่เราชอบมากเลย เอามาแนบกับจิตไว้ แนบไว้อย่างนั้น แนบไว้ แล้วท่านเดินจงกรมอย่างนี้อยู่ ๒-๓ วัน

พออยู่ ๒-๓ วัน จิตนะ คนเรามันมีเชื่ออยู่แล้ว มันมีกามราคะอยู่ในใจอยู่แล้ว แต่เพราะเราใช้ปัญญา เราใช้วิปัสสนาไป ด้วยธรรม ด้วยสมาธิด้วยธรรม มันมีกำลังมากกว่า มันกดอันนี้อยู่ในหัวใจ กิเลสมันหลบเข้าไปอยู่ในความรู้สึกของเรา มันก็ว่างหมด ที่นี้พอเอาสุภะ เอาความสวยความงามมาแนบกับมันไว้ อ้าว ก็เชื่อ ก็ของที่มันชอบ แต่ด้วยกิเลสนะ ด้วยธรรมที่เราสร้างมา มันก็ยังหลบอยู่นะ

ท่านเดินจงกรมอยู่ ๓ วัน พออยู่ ๓ วัน ของมันชอบอยู่แล้วใช่ไหม มันก็แสดงตัว พอแสดงตัวขึ้นมา ท่านพูดในเทป เห็นไหม

“นี่ไง ไหนว่าหมดแล้วไง ไหนว่าว่างหมดไง ถ้าว่างหมดทำไมมันยังมีความรู้สึกอย่างนี้ขึ้นมาอีก”

พอมีความรู้สึกอย่างนี้ ท่านก็วิปัสสนาต่อไป เวลาเราวิปัสสนา เราใช้ปัญญามากๆ เห็นไหม เราใช้ปัญญาไปมากๆ ขึ้นไป พิจารณากายคือมันปล่อยหมด เราก็อำระกิเลสแล้ว แต่! แต่ถ้าเป็นคนปฏิบัติเป็นนะ เขาเรียกว่าขณะจิต

ขณะจิตที่เปลี่ยนจากปุถุชนเป็นพระโสดาบัน ขณะจิตของพระโสดาบันขึ้นเป็นพระสกิทา ขณะจิตของพระสกิทาเป็นพระอนาคา ขณะจิตของพระอนาคาเป็นพระอรหันต์

ขณะจิตนี้ คนไม่รู้คนไม่เห็น พุคไม่เป็น พุคไม่ได้ ตำราจะบอกไว้ขนาดไหนนะ พุคผิดพุคถูก พุคพลั้งๆ เผลอๆ แต่ถ้ามันขณะที่คนเป็นนะ เป็นโสดาบันอย่างไร พิจารณากายปล่อยกาย สังโยชน์ขาดอย่างไร พอมันขาดมันปล่อยหมด พอมันปล่อยหมด มันก็ว่างของมัน ว่างของมันในขั้นของโสดาบัน แต่ขั้นของสกิทามิยังไม่ได้ทำ ก็ยกขึ้นไปเป็นขั้นๆ ขึ้นไป

พอท่านเอาแนบไว้ เห็นไหม เอาอสุภะมาแนบไว้ พอแนบไว้มันแสดงตัว พอแสดงตัว “อยู่นี่ไง อยู่นี่ไง ไหนว่าไม่มี” เราจะบอกว่าการปฏิบัติ เวลาธรรมะนะ เวลาปัญญาของเรา สมาธิของเราเข้มแข็ง กิเลสมันซุกอยู่ในใจเราหมด มันหลบ มันแอบ มันซุก คนไม่ภาวนา นึกว่าภาวนาไปแล้วมันจะมี เหมือนกับเราทำงาน ทุกคนจะให้คะแนน ทุกคนจะชม อู๊ย เก่งๆๆ ไม่มีทาง

กิเลสมันซุกหลุมล่อมึงไว้ข้างหน้า ดักไว้เต็มไปหมดเลย เพราะมันไม่ยอมตาย เพราะมันจะเอาหัวใจของเราเป็นที่อยู่ของมัน นี่เห็นไหม เพราะการปฏิบัติถึงขั้นอสุภะนี่นะ ถ้าการปฏิบัติ คนปฏิบัติถึงอนาคามันสุดยอดจริงๆ สุดยอดคนแล้ว ถ้าพุดถึงผ่านตรงนี้ได้แล้ว ไม่กลับมาเกิดในกามภพอีกแล้ว ถ้าทำไม่ได้ เผลอไม่เข้าใจก็ไปเกิดสุทธาวาสแล้วจะสุขไปข้างหน้า คือเป็นพระอรหันต์ไปโดยไม่ต้องกลับมาเกิดอีก

แต่ถ้าพิจารณาต่อไป บวชเป็นพระอนาคาแล้ว พิจารณาต่อไป ถึงที่สุดแล้ว จบสิ้นกระบวนการ นิพพานหนึ่งเดียว ปัจจุบันไม่มีเอนเอียงไปทางสิ่งใดๆ เลย มันเป็นของมันได้ ฉะนั้นถึงว่า พิจารณาอสุภะนี้ เราจะพุดกับพวกเรา พวกเราเป็นนักปฏิบัติเริ่มต้นใจเอามาใช้เป็นอาวุธ เอามาใช้เพื่อควบคุมใจเรา เพื่อควบคุมใจเรา ใช้ได้ เอามาใช้ได้ แต่ถ้าให้เป็นความจริงเขาว่าขั้นอสุภะ ไม่ใช่!

ถ้าขั้นอสุภะต้องมหาสติ มหาปัญญา ผู้ที่เจริญอนาคามรรค ต้องมหาสติ มหาปัญญา ขณะที่เราพิจารณาอยู่ข้างล่างนี้ละ พิจารณาภายในกับจิตมันจับต้องกันได้ พอมันขาดไป ขั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขั้น ๕ ภายใน เราเห็นผิดในกาย จิตมันก็พ่นออกมาจากอริยสัจ ภายในเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ ภายในเป็นกาย จิตเป็นจิต

จิตเป็นจิต จิตอารมณ์ของขั้นปุถุชน เป็นจิต แต่สิ่งที่หลุดออกไป สิ่งที่รวมลง หลวงตาถามบ่อย เวลาใครไปถามปัญหา เวลามันปล่อยแล้วมันเป็นอย่างไร มันรวมลงอย่างไร จิตมันปล่อย มันปล่อยความเห็นจากข้างนอกเข้ามาเป็นอิสรภาพ เป็นความสะอาดอย่างไร พอความสะอาดนี้ขั้นของโสดาบัน อรูปธรรม ไม่เสื่อมสภาพนี้อีกแล้ว

แล้วพิจารณาต่อไปเป็นสภิกขา เป็นสภิกขามันพิจารณาอย่างไร ขณะจิตมันมี ขณะจิตที่มันเป็น แล้วพอมันขึ้นไปถึง พอมันเป็นอสุภะ สิ่งนี้เป็นอสุภะนะ มหาสติ มหาปัญญา สติปัญญาต้องควบคุมต้องดูแล เราพูดไปเพราะมันเป็นคำถาม แต่ถ้าพูดถึงนะ ถ้าใครที่เขาไม่ได้ปฏิบัติ หรือว่าเขาเป็นคนนอกมาฟังใหม่ๆ เขาจะบอกว่าเรานี้โง่โง่

เพราะพระเจ้าคุยกันนะ พระที่มาอยู่กับเราบางองค์บอก หลวงพ่อพูดอะไรก็พูด แต่นิพพานๆ เพราะหลวงพ่อก็พูดได้ละสิ เหมือนกับตัวเองพูดได้อยู่คนเดียวก็พูด เหมือนกับพูดเหยียบย่ำเขา พูดอวดตัว พูดว่าเหนือกว่า แต่ความจริงเป็นอย่างนั้นใหม่ ความจริงเราบอกถึงกระบวนการในการปฏิบัติของมัน

ถ้าไม่บอกอย่างนี้ บางทีมันไม่บอกนะ เราทำขึ้นไปแล้ว เราเข้าใจว่าเป็นอย่างนั้นๆ ทุกคนจะสวม เกลมว่าเราเป็นๆๆ ก็เลสมันเป็นอย่างนั้นนะ

จะนั้นเวลาใครมาปฏิบัติเราจะบอกว่า จิตจะละเอียดขนาดไหนก็แล้วแต่ ต่อไป มันจะละเอียดกว่านี้เยอะๆ แล้วพอละเอียดก็ร้อง โอ้โฮๆ ทุกคน มันจะละเอียดไปเรื่อยๆ มันจะละเอียดของมันไป

แล้วย้อนกลับมาว่าคนเวลาปฏิบัติที่เขาเป็นกัน ที่ว่าสิ่งที่เขาเป็น มันเป็นสูตรสำเร็จ เขาไม่เป็นอย่างนั้นหรอก ปัญหาหมดแล้ว ใครจะถามปัญหามีใหม่ จบปัญหาแล้วหมดแล้ว ถ้ามีปัญหามันจะอธิบายไปเรื่อย ไม่มี จะกลับนะ เอวัง